

**S TEBOU,
stále s TEBOU**

2. júl – 7. júl 2023

Cykloklub

Fatimskej Panny Márie

Vám oznamuje, že od 2. júla do 7. júla 2023
vyráža na cyklopúť s názvom

S TEBOU, stále s TEBOU

Za šesť dní navštívime:

- Košickú kalváriu s kostolom Sedembolestnej Panny Márie, kde sú sväte schody a cela umučenia,
- Ružencovú záhradu vo Vyšnej Šebastovej s farským kostolom svätej Kataríny Alexandrijskej,
- Farský kostol Narodenia Panny Márie v Spišskom Podhradí, kde je Arcibratstvo svätej Filomény,
- Národnú svätyňu Božieho Milosrdenstva v Smižanoch,
- Horu Zvir v Litmanovej,
- Farský kostol svätého Jozefa v Muszyne v Poľsku a Biblickú záhradu,
- Gaboltov, Kalváriu v Bardejove s kostolom Povýšenia svätého kríža,
- Hervatov, kde je jediný rímskokatolícky drevený kostolík zasvätený svätému Františkovi z Assisi.

A ešte oveľa viac, čo stretneme po ceste. Tam všade ponosiem Vaše prosby a ďakovania

Prosíme, podporte našu cyklopúť svojimi modlitbami.

Vopred Vám vyslovujeme úprimné Pán Boh zaplat!

MariannuM

Týždenník Rímskokatolíckej farnosti Fatimskej Panny Márie Vranov nad Topľou

Ročník XV./2023

25. jún 2023

Číslo 28

S TEBOU, STÁLE S TEBOU

Takýto názov nesie naša tohtoročná cyklopúť. Je to vlastne naše logo, ktoré máme na drese: „Je to ON, ktorý nám ukazuje cestu“, ale vyjadrené inými slovami. Nedávno som počul v rádiu pesničku od Meko Žbirku: „S tebou, stále s tebou to roky ťahám už.“ Áno, pomyslel som si. Aj my to s Pánom ťaháme už roky. ON nám ukazuje cestu a my ťaháme. Za pekného počasia, ale aj za dažďa, zimy, vetra a hore kopcami. Nie preto, že si chceme niečo dokázať, ale preto, že nás baví spoznávať krásy našej nádhernej domoviny, jej súčasnosť i históriu, ale hlavne kvôli Vám. Aby ste aj Vy mali účasť na našej cyklopúti svojimi modlitbami a tak vytvárame spolu silnejšie puto farnosti. Tohto roku navštívime Košickú kalváriu s kostolom Sedembolestnej Panny Márie, kde sú Sväté schody a cela umučenia, Ružencovú záhradu vo Vyšnej Šebastovej, farský kostol Narodenia Panny Márie v Spišskom Podhradí, Národnú svätyňu Božieho Milosrdenstva v Smižanoch, Horu Zvir v Litmanovej, Biblickú záhradu a kostol svätého Jozefa v Muszyne, Gaboltov, Kalváriu s kostolom Povýšenia Svätého kríža v Bardejove a jediný drevený rímskokatolícky kostolík

svätého Františka z Assisi v Hervatove. Tam všade ponesieme Vaše prosby a poďakovania.

Prosíme Vás, podporte našu cyklopúť svojimi modlitbami. Vopred Vám vyslovujeme úprimné Pán Boh zaplať.

P.S.: Pri vstupných dverách nášho kostola je miesto, kde môžete vkladať svoje prosby a poďakovania.

Cykloklub Fatimskej Panny Márie

14. január 2023 - Nový rok

Je večer 14. januára 2023. Ale podľa juliánskeho kalendára je dnes Nový rok. Tento slávime spolu v novostavbe Fera Baníka. Je to naše prvé tohtoročné stretnutie, na ktorom sa máme predbežne dohodnúť kam pôjdeme tohto roku na cyklopúť. Návrhov padlo niekoľko. Nakoniec sme ostali pri dvoch návrhoch. Prvý – Medžugorie. Oprášili sme našu pôvodnú cyklopúť z roku 2020 do mesta Selenča v Srbsku na pozvanie duchovného otca Simiša Tumbas Loketiča, ďalej by sme pokračovali do Medžugoria (Bosna a Hercegovina) a skončili by sme v Splite (Chorvátsko). Na cestu do Selenča a cestu zo Splitu – prevoz cyklistov s ich bicyklami a batožinou by sme použili dodávky.

Druhý návrh - ísť po našich pútnických miestach tu na východe - Vyšná Šebastová – Záhrada Ružencovej Panny Márie, Prešov – Kalvária, Obišovce, . . . Tento bol presunutý do tréningových trás.

Nakoniec sme sa všetci zhodli na prvom návrhu – ideme do Medžugoria. Ale kedy? V lete tam už bude veľmi horúco. Ideálne by bolo niekedy na jar. Kedy? Hľadáme spoločný termín. Každý už má nejaké pracovné povinnosti, termíny stretnutí, akcie, ktoré sa už nedajú zmeniť. Aj náš duchovný o. Marcel má svoje povinnosti. Mohli by sme využiť služby o. Mareka a zapojiť do našej cyklopúte aj jeho chlapcov z propedeutika, ktorí by nám zabezpečovali logistiku a využili túto cestu na duchovné cvičenie. Chlapci boli nadšení. Niektorí chceli s nami ísť aj na svojich bicykloch. Aby sa mohol zúčastniť tohtoročnej cyklopúte aj o. Marcel posunuli sme termín odchodu až na 14. 5. 2023 (nedeľa), kedy bude už po prvom svätom prijímaní a aj po našom odpuste FPM. Predpokladaný návrat by bol sobotu 20. 5. 2023. Podľa mapy.cz je to zo Selenča do Medžugoria viac ako 400 km a do Splitu ďalších 132 km. Prešli by sme 532 km s navýšením 6 164 m. To je dosť. Päť dní na bicykli s jedným dňom voľna

v Medžugorii znamená v priemere 106,4 km na deň. Táto informácia je iba ilustračná, lebo dĺžka trasy na jednotlivý deň je priamoúmerná možnosti ubytovania. Podmienky účasti ostávajú nemenné – najazdených 1000 km s prihliadnutím na výškové metre.

Na našej stránke na Messengeri informujem ostatných, ako dopadlo naše prvé stretnutie, na čom sme sa spoločne dohodli a aby si prezreli svoje pracovné diare, možnosti dovolenky a ozvali sa čím skôr, aby sme mohli začať vybavovať ubytovanie.

Už to začína

Je zima. Veľa možností spoločných výjazdov nie je. Hlavne kvôli počasiu. Na šťastie má skoro každý doma cyklotrenažér a tak ich využívame maximálne ako sa dá. Ako čas plynie, mení sa aj naša cyklopúť. O. Marek a ani jeho chlapci nemôžu ísť. Majú iné neodkladné povinnosti, o ktorých na začiatku roka nevedeli. O. Marek bude v tom čase v Taliansku a chlapci bez neho ísť nemôžu. Ostatným sa začínajú kopíť pracovné povinnosti, ktoré predtým neboli plánované. Problém máme aj so sprievodným vozidlom. Nemáme posádku. Jediný komu sa plány nezmenili je o. Marcel. Je koniec marca a vyzerá to tak, že púť do Medžugoria v dňoch 14. 5. – 20. 5. 2023 ostáva. Nebude to ale cyklopúť, ale ako organizovaný výjazd niektorých členov cykloklubu. Chlapci už medzi sebou komunikujú na Messengeri. Nakoniec odchádzajú do Medžugoria štyria chlapci – Janík Hrubovský, Matúš Fiaský, Paľo Popaďák Senior a Majo Baran. Ako štyria muškatiéri. Aj tí boli traja a pridal sa k nim mladý Dartňan, ako v našom prípade Majo Baran, najmladší člen nášho cykloklubu, diakón a budúci gréckokatolícky kňaz z Banského. Okrem iného folklorista a výborný hráč na akordeón. My sledujeme ich púť na internete, kde pravidelne dávajú svoje textové a obrazové príspevky (obr. 1 – 10).

Veľa teplých a slnečných dní si neužili. Na väčšine obrazových príspevkov majú cyklistické nepremokavé bundy alebo

obr. 1

obr. 2

obr. 3

obr. 4

obr. 5

pršiplášte. Na rýchly presun, prevoz batožiny a bicyklov majú

obr. 6

obr. 7

obr. 8

obr. 9

obr. 10

zapožičanú dodávku od Mareka Záhoráka. Najprv idú do

Chorvátska, na Makarskú Riviéru, Plitvické jazerá a do mesta Drveník. Odtiaľ sa presúvajú do Bosny a Hercegoviny, do mesta Medžugorie ku Kralici Miru, kde majú zabezpečené ubytovanie. Odtiaľ ešte majú ďalšie výjazdy do okolia, ale už iba na bicykloch. Navštívili aj historické mesto Mostar, ktorého časť ostala tak, ako bola postavená v stredoveku. S mešitami a ich minaretmi, kamennými cestami, . . . odchádzajú sobotu 13. mája a vracajú sa v piatok 19. mája.

My sa vraciame ku klasike. To znamená cyklopúť v prvom júlovom týždni. Vyrazíme 2. alebo 3. júla. Rozmýšľame nad jednotlivými pútnickými miestami, ktoré by sme mohli navštíviť. Nemusia to byť výlučne Mariánske pútnické miesta. Môžu to byť aj kalvárie, alebo iné zaujímavé pútnické, poprípade, historické miesta.

Ja sa stále pohrávam s tou myšlienkou, ktorej časť som prezentoval ešte na prvom tohtoročnom stretnutí u Fera:

Ružencová záhrada vo Vyšnej Šebastovej, kalvária Prešov (tu je Martin Miškuf), Ľutina cez Sabinov (tam je Fero Sokyra), rímskokatolícky drevený kostol v Hervartove, kalvária v Bardejove, Gaboltov, Litmanová, Levoča a Levočská hora, Smižany, Obišovce a kalvária v Košiciach. Táto trasa má 460 km a 4145 výškových metrov.

Chlapci sa zhodli, že keď o tom tak dlho hovorím, aby som svoje rozprávanie premenil v skutočnosť a navrhol plán tohtoročnej cyklopúte.

V poriadku. Najprv pútnické miesta, potom ich zosúladiť a spojiť trasou na bicykli. Navštívili by sme kalváriu v Košiciach, Obišovce, Vyšnú Šebastovú, Ľutinu, Litmanovú, Gaboltov, Levoču, Smižany, kalváriu v Bardejove, Hervartov, . . .

Na internete hľadám mailové aj telefonické kontakty a začínam. Najprv mailom. Pišem Saleziánom dona Bosca Na Kalvárii do kostola Sedembolestnej Panny Márie v Košiciach, do farnosti sv. Kataríny Alexandrijskej do Vyšnej Šebastovej, do farnosti Narodenia Panny Márie v Spišskom Podhradí, do farnosti v Smižanoch Pallotínom Vincenta de Paul, kde je diecézna svätyňa Božieho Milosrdenstva, na Levočskú horu sestrám

z Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa, na Horu Zvir v Litmanovej, pátrom redemptoristom do Gaboltova, na farský úrad do Bardejova a do obce Hervartov. Pišem aj do mesta Muszyna – Poľsko – farnosť Sv. Jozefa.

Je koniec mesiaca apríl a ja mám odpovede iba z Košíc, Vyšnej Šebastovej, Smižanoch, Levočskej hory, Litmanovej, Gaboltova, Bardejova a obce Hervartov. Nedostal som žiadnu odpoveď zo Spišského Podhradia a z Poľska z mesta Muszyna.

2. mája máme stretnutie cykloklubu a informujem chlapcov o danej situácii. Podľa toho, kto sa nám ozve, musíme trasovať cestu tohtoročnej cyklopúti. Trochu podrobnejšie.

Začnem Košicami. Tam by sme mali podľa pôvodného plánu prísť nedeľu. Nemal by byť žiadny problém s našou návštevou. Sme vítaní.

Najrýchlejšie zo všetkých mi odpovedal Vdp. Marián Gursky z farnosti sv. Kataríny Alexandrijskej vo Vyšnej Šebastovej. Písal som, že tam prídeme nedeľu 2. 7. popoludní. Duchovný otec mi odpovedal. Citujem: Ružencova záhrada je verejne prístupná a radi Vás privítame. Pre organizované a nahlásené púte máme aj dobrovoľníkov, ktorí Vás budú čakať. Troška Vám môžu predstaviť Ružencovú záhradu, jej vznik a fungovanie. Sociálne zariadenia tiež budú k dispozícii. Koľkí asi plánujete prísť? Taktiež bude aj k dispozícii otvorený farský kostol. Ak by ste potrebovali ešte niečo, tak píšete. Požehnaný Veľkonočný čas prajem.

Zo Smižian nám odpovedali, že môžeme prísť kedykoľvek. Oni sú tam 24 hodín denne.

Z Levočskej hory mi sestričky odpovedali, že v pondelok, kedy by sme chceli u nich prespať, je akurát deň po odpustovom víkende a oni nebudú vedieť, do čoho skôr pustiť ruky a určite nebudú mať čas prichystať pre nás miesto na prenocovanie. Preto nás veľmi, veľmi prosia, aby sme si na tento večer, 3. 7., našli nocľah na inom mieste. Rešpektujem ich rozhodnutie. Viem čo to je, keď pracujete od rána do večera celý týždeň, lebo pripravujete na víkend veľkú akciu, na ktorej ste samozrejme od začiatku až do

konca a po nej musíte prísť ešte aj pondelok skoro ráno znova do práce a pokračovať ako keby ste boli po víkende úplne odpočinutí a svieži.

Z Hory Zvir v Litmanovej mi duchovný správca o. Jozef Urvinitka odpovedal, že on je tam stále. Môžeme prísť kedykoľvek a v ktorúkoľvek hodinu. On je tam 24 hodín denne.

Z farnosti v Bardejove sa mi ozval duchovný otec, dekan, o. Marek Kreheľ, aby sme predtým než prídeme, pár dní dopredu prezvonili, aby nám vedel zabezpečiť všetko, čo budeme potrebovať, keby náhodou bol na dovolenke.

Na našom stretnutí som poprosil Rada Baču, aby sa skontaktoval s o. Konrádom, duchovným otcom, Pavlínom zo Severu (farnosť Narodenia Panny Márie vo Vranove nad Topľou) a zabezpečil ubytovanie na dve noci v meste Muszyna v Poľsku. O. Konrád sa nám hneď ozval, že onedlho ide do Czestochowej aby zabezpečil ubytovanie pre peších pútnikov z farnosti na odpustovú slávnosť v Czestochowej a pri tej príležitosti sa na spiatočnej ceste zastaví aj v Muszyne a vybaví všetko, čo potrebujeme.

Najzáhadnejšia komunikácia bola pri vybavovaní návšteve dreveného kostolíka sv. Františka z Assisi (jediný drevený rímskokatolícky kostolík na Slovensku) v Hervartove. Drevený kostolík v Hervartove (kde sú výlučne iba rímskokatolíci) patrí pod farnosť Richvald. Na internete je iba telefónne číslo na pevnú linku. Žiadny mail, žiadny mobil, nič. Niekoľkokrát sa tam pokúšam dovolať, ale bezvýsledne. Volám preto na obecný úrad Richvald a tam sa dozvedám, že prevažná časť obyvateľov tejto dediny sú evanjelici augsburského vyznania. Je to tak aj na obecnom úrade. Rímskokatolíkov je tam veľmi málo. Súčasný duchovný otec, správca farnosti, Mgr. Imrich Boľanovský si neželá, aby jeho mobilné číslo dávali neznámym osobám. Tak volám na obecný úrad v Hervartove a tam bol presne opačný obrat komunikácie. Sú nesmierne radi, že niekto prejavil záujem o ich obec a kostolík. Tento drevený kostolík vzhľadom na svoju

históriu a jedinečnosť, patrí pod Šarišské múzeum. Našťastie pre nás sprievodkyňou a lektorkou tohto múzea je manželka starostu obce, a tak je nám k dispozícii 24 hodín denne. Čo Boh robí, dobre robí.

Nepoznám históriu tohto miesta, preto píšem, že pre mňa, ako nezainteresovaného veriaceho z pohľadu za múrmi tejto farnosti je zaujímavé, že farnosť je v obci, kde je mizivé percento rímskokatolíckych veriacich a pritom v susednej obci, kde sú výlučne iba rímskokatolícki veriaci, ktorí patria pod túto farnosť, nie je farnosť a ani svätá omša každý deň.

Stále sa pýtam Rada, či už vie niečo nové od o. Konráda ohľadom ubytovania v Muszyne a nakoniec sa dozvedáme, že duchovný otec na nás popri svojich povinnostiach úplne zabudol. Navyše ešte k tomu išiel úplne inou trasou do Czestochowej, tak mu to ani nezišlo na rozum. Tak sme bez ubytovania. Je to pre nás dôležité, lebo podľa môjho trasovania by sme tu mali byť dve noci. Informujem chlapcov o situácii a onedlho dostávam odpoveď od Paťa, že nám zohnal ubytovanie. Na slovenskej strane, odkiaľ ide cyklistický chodník rovno do poľského mesta Muszyna. Tak ešte posledná kontrola, či máme všetko a 21. júna už sedíme s chlapcami spolu a informujem ich o tohtoročnej cyklopúti. Najprv ideme na Kalváriu do Košíc, odtiaľ do Ružencovej záhrady vo Vyšnej Šebastovej a spíme v Gréckokatolíckom seminári v Prešove – to nám vybavil Majo Baran, budúci kňaz, ktorý tam chodí do školy. Druhý deň ideme do Spišského Podhradia, potom do Smižian a spíme v Kežmarku, v penzióne B5. Tretí deň pokračujem smerom na sever až hore na horu Zvir v Litmanovej. Odtiaľ do Orlova, na podnikovú ubytovňu, kde budeme spať dve noci. Na ďalší deň ideme do Muszyny a večer naspäť. Piaty deň ideme do Hervartova. Tam budeme aj spať. A posledný deň nás čaká cesta domov. Ešte kontrolujeme aj ostatné úlohy – finančné prostriedky, sprievodné vozidlo, plagát, strava, lieky, vitamíny, náhradný bicykel, náhradné diely, prášok na pranie, aviváž,

hrnce, dvojplatnička, šálky, lyžice, vidličky, nožiky, vlhké utierky, . . . Verím, že sme nezabudli už na nič. Predsa ostáva v zábezpeke ešte komunikácia na našej messenger stránke cykloklubu. Pomaly sa blíži nedeľa, 2. júl, prvý deň nášho výjazdu.

Dnes začíname - nedeľa 2. 7. 2023 - deň prvý

Je nedeľa ráno. Dnes začíname našu cyklopúť. Prichádzame tak ako po iné roky v dresoch, na bicykloch. Ešte pred svätou omšou sa schádzame na farskom dvore. Odstavujeme bicykle a ideme

obr. 11

do kostola. V sakrestii si rozdeľujeme služby. Čítanie, prosby, obetné dary a sadáme si do kostola. Počas svätého prijímania prichádzame k oltáru spoločne ako prví a o. Marcel nám dáva sväté prijímanie obojakým spôsobom (obr. 11). Na záver

svätej omše sme mali spoločné požehnanie s našimi farníkmi modlitbou pre všetkých cyklistov, ktorí sa chystajú vydať na cestu. Po svätej omši vychádzame na dvor, berieme si bicykle

obr. 12

a premiestňujeme sa pred kostol. Čakáme ešte na duchovného otca. Spoločné foto (obr. 12) a 9²⁵ odchádzame. Ide nás 12 cyklistov. Cesta v pelotóne je fajn. Ani neregistrujem, že ideme priemernou rýchlosťou skoro 30 kilometrov za hodinu. Uvedomujem si to až v Albinove, keď začína prvé malé stúpanie a ja zisťujem, že takou rýchlosťou to hore kopcom nedám. Postupne sa rozťahujeme a pelotón sa rozdeľuje na niekoľko skupín. Takým spôsobom jazdy ideme až na čerpaciu stanicu Dargov, kde máme prvú zastávku na tohtoročnej cyklopúti. O 10³⁰ som ako posledný dorazil aj ja. Dávame si kávičku, zmrzlinu a lúčime sa s našimi dvoma cyklistami. Jakub nás opúšťa z rodinných dôvodov a Paťo pre bolesť v kolenách. My, desiat, postupne odchádzame tak, kto si ako myslí, že má sil na tento kopec, ktorí nás čaká, aby sme nebrzdili premávku a každý mohol ísť svojim tempom. Ja vyrážam ako prvý. Čas 11⁰⁰. Ďalšiu zastávku máme na čerpacej stanici v Bidovciach. Vynútenú. Pred vjazdom do dediny začalo pršať a dosť intenzívne. Všetky naše cyklistické oblečenie do dažďa máme v našom sprievodnom vozidle a to je ešte stále v Čemernom. Podľa predpovede by to mala byť iba prehánka, a tak čakáme. Nakoniec nič iné nám neostáva. Ak by sme už išli do cieľa, tak by sme pokračovali ďalej, ale ešte nás čakajú dve pútnické miesta, preto nechceme totálne zmoknúť a nachladiť sa hneď v prvý deň našej cyklopúte. Krátka bilancia. Prešli sme 38,8 km s priemernou rýchlosťou 23,1 km/hod. Čas strávený na bicykli 1 hodina 40 minút. Teplota 25,9°C. Stále prší, ale je veľmi dusno. Dávame si obed (obr. 13). Hotdog, bagetky. Predpoveď počasia sa zmenila. Stále prší a vraj má pršať až do večera. Je 12⁴⁵. Krátme si čas vyberaním ojazdeného auta pre Palyho. Konečne o 14¹⁵ prichádza naše sprievodné vozidlo. Vyberáme z auta a obliekame sa všetci do nepremokavých vecí. Onedlho vychádza slniečko. Nečakáme na nič a okamžite vyrážame. Zase sa delíme a lúčime sa s ďalšími cyklistami. Smerom na Herľany odchádzajú – Paťo Senior, Fero, Matúš, Rado, Mária Anna

obr. 13

a Marek. Ostali sme iba štyria. Ako muškateri – Paly, Paľo Junior, Janík a ja. S nami ide aj sprievodné vozidlo s posádkou o. Marcel a naša cykломama Zuzka.

O 15²⁰ za svietenia krásneho hrejivého slniečka prichádzame do Košíc. Prechádzame historickým centrom a prichádzame na Košickú kalváriu. Schádzame z bicyklov. Odtiaľ už iba pešo. Naša motorizovaná jednotka nechala sprievodné auto hore na kalvárii a zišli k nám dole, aby sme mohli spolu prejsť túto krížovú cestu.

Trochu z histórie: Kalvária bola v minulosti jedným z najväčších pútnických centier východného Slovenska. Nevznikala ako dôsledok zjavenia, či uzdravenia. Jej zakladatelia ju postavili špeciálne so zámerom organizovať pri nej púť. Iniciatívny podnet vyšiel od košických jezuitov v roku 1736. Krížová cesta je lemovaná po oboch stranách kaplnkami, ktoré slúžili najprv bohatým mešťanom ako krypty. V druhej polovici 19. storočia ich upravili na rodinné krypty. Vyznačujú sa rokokovým štýlom s hodnotnou vnútornou výzdobou viacfigurálnych plastických polychrómovaných postáv v životnej veľkosti. Ako

napríklad súsošie Ecce Homo, Kristus na Olivovej hore, Bičovanie a Korunovanie trnám. Púte sa konali v máji, na sviatok Nájdenia svätého kríža a v septembri, na sviatok Povýšenia svätého kríža. Na slávnostné príležitosti sa zhromaždil ľud abovskej, šarišskej, spišskej a zemplínskej župy. Z mnohých obcí prichádzali početné procesie peších pútnikov. Veľkú procesiu vytvárali aj košickí občania, ktorí sa v deň sviatku zhromaždili pred Dómom svätej Alžbety. Medzi osobitné pobožnosti patrila pašiová meditácia, ukončená vystúpením kolenačky po svätých schodoch, ktoré viedli do horného kostola pred oltár Korunovania Panny Márie. Na Kalvárii bol v minulosti aj prameň s liečivou vodou – Petrova studňa. Celé generácie Košičanov sa starali o kaplnky krížovej cesty aj o kostol. Prispievali svojimi darmi na obnovu i na rôzne umelecké diela, ktoré sú historickým dokladom tohto dodnes živého kultového miesta. V súčasnej dobe je celý komplex husto obštvávaný modernou výstavbou a košatými lipami. Na vrchole kalvárii je kostol Sedembolestnej Panny Márie. Začali ho stavať o niečo neskôr a dokončili ho podľa projektu Nikodéma Lukáša Litzského v roku 1758. Chrám je architektonickou dominantou areálu Kalvárie a pozostáva z dvoch nad sebou umiestnených priestorov - dolného a horného kostola. Do hornej časti vedú z čelnej strany Sväté schody, s relikviami uprostred, vytvorené podľa predlohy z rímskeho kostola Sancta scala. Socha Sedembolestnej Panny Márii je umiestnená na hlavnom neskorobarokovom baldachýnovom oltári z roku 1748. Je najväčším kostolom na slovenských kalváriách.

Košická kalvária je veľmi zaujímavá. Nevychádza z klasických zastavení, ale z výjavov Svätého písma. Má 16 zastavení, z toho dve kaplnky boli postavené na počesť Panny Márie, ktoré sú včlenené medzi siedmym a ôsmym zastavením krížovej cesty. Oproti tretej kaplnke sa nachádza socha svätého Petra, apoštola. Socha niekoľkokrát zmenila svoje miesto a až v roku 2002 sa

dostala na svoje pôvodné miesto, ku prameňu s vodou nazývaného Petrova studňa.

V areáli Kalvárie sa zachovala aj socha svätého Jána Nepomuckého z roku 1860 s kovovou ohradou.

Na zadnej stene svätyne kostola Sedembolestnej Panny Márie sa opiera súsošie Pieta z roku 1840. Socha sa nachádzala v minulosti asi 120 metrov na západ od kostola a bola ohradená železným zábradlím. V 40. rokoch 20. storočia pre sochu postavili kaplnku Sedembolestnej Panny Márie, ktorú dali 60. rokoch 20. storočia zbúrať a sochu umiestnili pri múre svätyne. Celý priestor upravili do betónového pódia so strechou.

Začíname kaplnkou s prvým zastavením - Ježiš sa modlí na Olivovej hore. Je na pravej strane krížovej cesty. Všetky sochy sú zobrazené v životnej veľkosti. Nad oltárom je Pán Ježiš, ktorý sa kľačiaci modlí a pozerá na kalich utrpenia, ktorý je vo výške jeho očí, vzdialený asi jeden meter (obr. 14). Vedľa oltára, po ľavej strane sú dve spiace osoby - podľa mňa sú to bratia, sv. Jakub a sv. Ján. Na opačnej strane oltára spí sv. Peter. Sochy, ale aj celé

zobrazenie tohto zastavenia je veľmi poškodené. Niektoré sochy nemajú ruky, niektoré tvár. Nie je to pekný pohľad.

Po modlitbe prechádzame na druhú stranu krížovej cesty k druhému zastaveniu - Judáš bozkom zrádza Pána Ježiša. Aj toto zastavenie je zobrazené sochami, oveľa zachovalejšími ako prvé zastavenie. Ale aj ono potrebuje rekonštrukciu (obr. 15).

obr. 15

Po modlitbe pokračujeme cestou hore kalváriou a prichádzame ku kaplnke tretieho zastavenia – Ježiša udrú po tvári pred veľkňazom Kajfášom. V strede stojí spútaný Pán Ježiš. Po jeho boku z jednej aj druhej strany sú vojaci, ktorí držia v rukách povraz, ktorým je spútaný Pán Ježiš. Pred ním, po jeho pravej strane sedí veľkňaz a ešte jeden člen veľrady,

obr. 16

ktorého neviem identifikovať (obr. 16). Oproti tomuto zastaveniu je socha sv. Petra, pod ktorou je prameň sv. Petra.

Štvrté zastavenie - je prázdne, neviem, čo tam bolo. Až hore, na vrchole kalvárii, v kostole, sa dozvedám, že toto zastavenie nesie názov – Pilát si umýva ruky.

Štvrté zastavenie - je prázdne, neviem, čo tam bolo. Až hore, na vrchole kalvárii, v kostole, sa dozvedám, že toto zastavenie nesie názov – Pilát si umýva ruky.

obr. 17

– Bičovanie Pána Ježiša (obr. 17). Po modlitbe ideme k šiestemu zastaveniu – Ježiša

Presúvame sa k ďalšiemu zastaveniu, v poradí už piatom

obr. 18

korunujú trním. Tu sú sochy bez rúk. Ako keby odpadli práve tie ruky, ktorými nasadzovali Pánu Ježišovi na hlavu trňovú korunu (obr. 18).

Nasleduje siedme zastavenie – Pilát predstavuje Ježiša ľudu

obr. 19

„Ecce homo“ (obr. 19).

Ďalšia kaplnka je zasvätená - Nanebovzatiu Panny Márie. Nasledujúca kaplnka – je zasvätená Nepoškvrnenému počatiu Panny Márie – Immaculata.

Tieto dve kaplnky boli dodatočne dobudované a vsunuté ako mariánske kaplnky. V obidvoch kaplnkách sú aj lavice na sedenie

osadené oproti sebe, bokom k oltáru.

Ôsme – Kristus a plačúce ženy, deviate – Ježiš napomína jeruzalemské ženy, desiate – Veronika podáva Ježišovi šatku, jedenáste – Ježiš padá pod krížom a dvanáste zastavenie – Ježišovi vyzliekajú šaty. Kaplnky sú prázdne. Sú tam vyvesené obrazy z krížovej cesty, bez sôch.

Ostáva nám trináste – Ježiša pribíjajú na kríž a štrnáste zastavenie – Ježiša ukladajú do hrobu. Sú prázdne, ale nie tak celkom. Do trinástej kaplnky umiestnili súsošie stretnutia Krista so Samaritánkou z roku 1835 (obr. 20). Súsošie sa v minulosti nachádzalo pri

obr. 20

už zaniknutej kaplnke Márie Magdalény, pri ktorej vyviera prameň nazývaný Jakubova studňa. Kaplnka bola asanovaná pri výstavbe sídliska v 60. rokoch 20. storočia, kedy kaplnku

zbúrali a súsošie niekoľkokrát prekladali na rôzne miesta. Nakoniec ju osadili do kaplnky trinásteho zastavenia.

Ježiš sedí pri studni, ku ktorej z druhej strany prichádza Samaritánka s džbánom. Pri pohľade na toto súsošie ma napadla jedna myšlienka – slová nášho Pána Ježiša Krista, ktoré sa presne hodia na koniec rozjímania krížovej cesty - Ježiš jej odvetil: *„Každý, kto pije túto vodu, bude znova smädný. Ale kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky. A voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života.* – Jn 4, 13-14. Čo nám hovorí tento výjav zo svätého písma? Každý kto prešiel túto krížovú cestu s otvoreným srdcom pre Ježiša a v rozjímaní pri jednotlivých zastaveniach, pomaly, každým zastavením, pije vodu večného života. Záleží len na každom z nás, či prijmem tú vodu ako vodu do večného života, alebo ako . . .

V poslednom štrnástom zastavení je umiestnené súsošie Noli me tangere - Nedotýkaj sa ma z roku 1835 (obr. 21). V minulosti sa kaplnka so súsoším nachádzala asi 90 metrov na západ od kostola, na okraji suchého potoka, nazývaného Žblnkajúci potok. Aj táto kaplnka bola asanovaná pri výstavbe sídliska v 60. rokoch 20. storočia. Kaplnku zbúrali. Súsošie niekoľkokrát prekladali až nakoniec ju osadili do kaplnky štrnásteho zastavenia. Súsošie stvárňuje Máriu Magdalénu stretajúcu zmŕtvychvstalého Krista v záhrade blízko hrobu. Ježiš je na ľavej strane a v rukách drží rýľ, ako keby chcel práve začať kypriť pôdu. Mária Magdaléna kľací na pravom kolene s prekriženými rukami na hrudi, ako pri kajúcej modlitbe, a pod jej nohami je veľká nádoba pravdepodobne s voňavým olejom na pomazanie mŕtvych.

Dnes Kalvária patrí do zastavanej rodinnej oblasti. V roku 1849 bol z južnej strany vrchu Kalvárie zriadený cintorín. Na mieste cintorína bol v roku 1954 postavený amfiteáter. Celá trasa krížovej cesty od amfiteátra až po kostol je pešou zónou.

Vchádzame dnu do areálu, kde je kostol Sedembolestnej Panny Márie, s nádherným trojkrížom, kde v strede je ukrižovaný Pán a po bokoch sú ukrižovaní lotri. Keby ste videli tých lotrov, vyzerajú úplne ako diabli. Nevieť to ani opísať, ale vyzerajú ako Glumovia z filmu Pán prsteňov. Ak niekto videl tento film, viete si ich predstaviť (obr. 22). Ten naľavo je otočený ku krížu Pána

obr. 22

Ježiša a s prosiacimi očami hľadí na Pána Ježiša. Druhý, ktorý je napravo má tvár otočenú od Krista a hľadí do neznáma.

Nad vstupom do kostola je nápis *Bohu sa klaňaj – Máriu vzývajú*.

Vchádzame dnu do kostola po svätých schodoch. Po kolenách. Klaniame sa Pánovi. Až kým neprídeme hore. Vlastne to sú schody, po ktorých kráčal Pán, keď vystupoval do vládneho Pilátovho paláca, na miesto zvané Lithostrotus, po hebrejsky Gabbatha. Sväté schody neboli súčasťou

obr. 23

dvojposchodového kostola. Boli dodatočne dostavané v roku 1758. V Ríme majú sväté schody, ktoré priniesla z Jeruzalema sv. Helena 28 stupňov. Tieto majú 32. V každom drevenom schode je relikvia svätého. V bočnom výklenku na pravej strane je zoznam relikvií svätých v jednotlivých schodoch. Tie, ktoré sú priznané, na ktoré majú certifikát, sú aj presne pomenované, ktorých nepoznajú alebo nemajú doklad o tom, či sú pravé alebo nie, tak sú tam iba nápisy bez označenia, komu patria. Postupne po kolenách (obr. 23) prichádzame na vrchol posvätných schodov. Poviem vám, tak ma kolená už dávno neboleli. Schody sú síce drevené, neviem z akého masívu, ale tvrdého. Majú už 250 rokov. Za tie roky sa tu vystriedalo možno aj niekoľko miliónov kolien. A každé koleno svojou troškou prispelo k nerovnosti týchto schodov, kvôli ktorým sú teraz po ich stúpaní viac a viac bolestivé. Vrátim sa k relikviám v jednotlivých schodoch. V jedenástich schodoch sú relikvie svätých: sv. Audax, sv. Kordula, sv. Deodát a sv. Achácius. Všetci títo svätci patria do skupiny prvomučeníkov z obdobia prenasledovania kresťanov. V šiestich schodoch sú relikvie neznámych svätých. Na poslednom schode, pri nohách Pána Ježiša, je relikvia sv. Dona Bosca, ktorú tu priniesli saleziáni. Na vrchole, na poslednom schode, ktorý je už súčasťou chóru je

socha sediaceho Pána s trňovou korunou na hlave (obr. 24).

Vchádzame dnu, dole, do kostola. Dvojposchodovú budovu kostola s vežou uprostred hlavného priečelia postavili v rokoch 1736 - 1750. Vrchné podlažie bolo postavené pre veriacich nemeckej a maďarskej národnosti. Spodné podlažie kostola bolo postavené pre veriacich slovenskej národnosti. Spodné podlažie kostola je trojlodňové, bočné lode horného podlažia sú zastrešené dreveným stropom.

Cez chór sa presúvame dole pod sväté schody. Pod nimi je väzenie, v ktorom za mrežami sedí Pán Ježiš s trňovou korunou na hlave. Vedľa neho sú nástroje umučenia. Reťaze s okovami, prúty, z ktorých uplietli trňovú korunu a palice (obr. 25).

Oproti väzeniu, pod chórom sú roll-uppy. Na jednom sú informácie o Kaplnkách na krížovej ceste. Ich história, názvy jednotlivých zastavení, ktoré sú v kaplnkách, kedy boli postavené, kto bol donátorom jednotlivých zastavení a ktorej rodine potom patrili jednotlivé kaplnky. Na druhom roll-uppe sú informácie o svätých schodoch a na treťom sú informácie o Štefanovi Timkovi, kňazovi a saleziánovi, ktorý tu od roku 1968, po rokoch prenasledovania ŠTB a niekoľko ročnom väznení, dostal povolenie vrátiť sa späť do pastorácie. Tu v Košiciach na Kalvárii pôsobil od roku 1968 až do svojej smrti,

obr. 25

obr. 26

v roku 1984. Posledný roll-upp hovorí o histórii kostola na Kalvárii.

Na ľavej strane, vo výklenku, je socha Panny Márie Lurdskej so svätou Bernadetou Soubirousovou. Na opačnej strane je socha Božského srdca Ježišovho. Prešli sme si celý kostol, pofotili, čo sa dalo, krátka modlitba, a vychádzame vonku. Porozprávali sme sa so saleziánmi. Druhá skupina saleziánov hrá vonku, na ihrisku, spolu s chlapcami hokejbal. My si ešte robíme spoločné foto pri vonkajšom oltári (obr. 26), ktorí slúži na svätú omšu a po krátkej rozlúčke o 16⁴⁵ ešte za slniečka odchádzame.

Pri písaní týchto riadkov sa z internetu dozvedám nové informácie o Košickej kalvárii, že známa lokalita v mestskej časti Košice - Sever, ktorou každý deň prechádzajú stovky domácich, ale aj turistov, prejde obnovou. Na revitalizácii a rekonštrukcii Košickej Kalvárie sa podpisom memoranda o spolupráci dohodli primátor mesta Košice Jaro Polaček, starosta Mestskej časti Košice - Sever František Ténai, farár a dekan Rímskokatolíckej farnosti sv. Alžbety Allan Tomáš a provinciálny ekonóm Saleziánov don Bosca na Slovensku Andrej Kňaze. Obnovou košickej Kalvárie dôjde predovšetkým ku komplexnej rekonštrukcii šestnástich kaplniek so zachovaním architektonických a umelecko-historických pamiatkových hodnôt. Pätnásť z nich spravuje Rímskokatolícka farnosť sv. Alžbety Uhorskej, šestnástu majú v správe Saleziáni don Bosca. Súčasťou revitalizácie bude aj úprava parkovej zelene. Oprava pútnického farského kostola Sedembolestnej Panny Márie zatiaľ v pláne nie je. Na rekonštrukciu majú mesto aj partneri v pláne získať financie z externých a európskych zdrojov. Uvidíme ako je táto informácia pravdivá.

Po bočných uliciach cez Podhradovú, mestskú časť Košíc, odchádzame smerom na Kostolany nad Hornádom. Neďaleko za Košicami, v miestnej časti Hrabčany, ktorá katastrálne patrí do územia dediny Kostolany nad Hornádom, je pomník obetiam druhej svetovej vojny. Deň pred oslobodením Košíc, 17. januára

1945, košickí prívrženci maďarskej fašistickej strany Šípošových krížov, naložili odporcov režimu na nákladné vozidlo a vyviezli ich na vyššie uvedené miesto, kde ich popravili.

My nezastavujeme. Pokračujeme ďalej. Onedlho prichádzame do dediny Kostošany nad Hornádom. Hneď za nimi je Malá Vieska. Celou cestou po našej ľavej strane nás sprevádza železničná trať. Neskôr ju vystriedala rieka Hornád. Nasleduje dedina Trebejov. Za ňou nás chytil dážď. Po krátkej chvíli sa tak rozpršalo, že sme si narýchlo našli miesto pod stromami, kde mokneme trochu menej, ako na priamom daždi a čakáme, čo bude ďalej. Dážď sa trochu zmiernil, tak vyrážame a pokračujeme ďalej. Je nepríjemný. Jemný, ale hustý. Studený. Preniká aj cez naše nepremokavé cyklistické oblečenie a je stále a stále bližšie k nášmu telu. Potrebujeme sa zohriať, prezliecť sa do suchého a do nášho tela dostať niečo horúce. Ideálny čaj a ešte lepší vývar. Medzitým, ako tak uvažujem, nám Janík oznamuje, že sa mu utrhlo lanko na zadnej prehadzovačke, takže ide na tom najťažšom prevode. Smerová tabuľa nám oznamuje, že pri odbočení vľavo vojdeme do dediny Obišovce. Je to síce zachádzka, a nemali sme tam podľa plánu ísť, ale vzhľadom na počasie a Janíkov pokazený bicykel, odbočujeme, aby sme mohli opraviť bicykel.

Prichádzame na diecézne pútnické miesto. Tu nás víta duchovný otec Michal Harakaľ. Konečne prestalo pršať. Snažíme sa, snažíme, ale nedarí sa nám. Telefonicky nám radí aj Jakub, ako opraviť prehadzovačku. Pozeráme aj videá na Youtube, ale nič

obr. 27

nám nepomohlo (obr. 27). Za ten čas nám duchovný otec zohrial vývar z hovädzích kostí. V tej chvíli a v danom čase, som nič lepšie nejedol. Zdržali sme sa tu skoro dve hodiny a aj tak sme nedokázali bicykel opraviť. Medzitým

obr. 28

k nám dorazil aj Majo Baran, ktorý mal dopoludnia iné povinnosti a nemohol ísť s nami od začiatku.

Odchádzame ešte hore k svätyni. Tu

sa dokončujú práce na vonkajšom oltári (obr. 28), ktorý o dva mesiace neskôr, po našej návšteve, 2. septembra, pri Eucharistickej slávnosti, požehnal hlavný celebrant košický arcibiskup metropolita a predseda Konferencie biskupov Slovenska o. Bernard Bober. Po krátkej modlitbe o 19⁵⁰ odchádzame - smer Prešov.

Znovu začalo pršať, ale nám je to už jedno. Čaká nás už iba cieľ našej dnešnej cesty – Gréckokatolícky seminár blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča, kde budeme spať. Prechádzame dedinami Ličartovce, Drienovská Nová ves, Kendice a Haniska. Nevnímam ich. Neobzerám sa, iba krútim. Konečne o 20⁴⁵ prichádzame do seminára. Na dvore nás víta duchovný otec Peter Milenky (obr.

obr. 29

29). Skoro každého z nás pozná osobne. Prichádzame hore na druhé poschodie, kde budeme spať. Po horúcej sprche a vybalení, vychádzame na dvor, kde v kúte je socha Lurdskej Panny Márie. Všetci spolu si dávame desiatok slávnostného

ruženca a ideme si pozrieť večerný Prešov. Je úplne prázdny. Také prázdne mesto som ešte nevidel. Možno preto, že sú prázdniny, dovolenky, ale už aj nočná hodina. Pred polnocou sa vraciame späť do seminára. Večerná modlitba a ideme spať. Dobrú noc! Dnes sme mali ísť ešte do Ružencovej záhrady vo Vyšnej Šebastovej, ale vzhľadom na počasie a neočakávané problémy na ceste, sme tento cieľ museli vynechať. Možno sa nám tam podarí ísť zajtra, to znamená pondelok. Uvidíme. Skoro som zabudol - krátka bilancia dnešného dňa: 99,5 km sme prešli za 5 hodín 1 minútu a 17 sekúnd s priemernou rýchlosťou 19,8 km za hodinu. Maximálna rýchlosť 73,6 km/hod. a nastúpali sme 976 metrov. Zmokli sme niekoľkokrát. Ale aj to patrí k cyklopúti. Úmysel dnešného dňa – „Za účastníkov cyklopúte“.

Dnes pokračujeme - pondelok 3. 7. 2023 - deň druhý

Dnes ráno máme o 6³⁰ v kaplnke Najsvätejšej Trojici gréckokatolíckeho seminára, kde sme tej noci spali, svätú liturgiu (obr. 30). Po nej raňajky. Po raňajkách máme krátku

prehliadku seminára. Niekedy sa tu aj učilo. Teraz seminár slúži iba na ubytovanie seminaristov. Už by sme mali vyraziť, ale neviem, čo sa deje, stále ešte niekto niečo má. Janíkovi sa včera večer podarilo vymeniť

lanko na zadnej prehadzovačke. Teraz už len doladzuje prevody. Konečne 9¹⁵ odchádzame tam, kde sme mali ísť ešte včera. Do

Ružencovej záhrady vo Vyšnej Šebastovej. Včera sme to nestíhali. Prenasledoval nás niekoľkokrát dážď, porucha na bicykli. To všetko nás okrádalo o vzácny čas cyklopúte. My teraz ideme na začiatok Prešova, smerom na Vranov nad Topľou. Tesne pred kasárňami odbočujeme doprava a odtiaľ už iba hore kopcom. Až do dediny Vyšná Šebastová. Prichádzame do Ružencovej záhrady. Čas 9⁴⁵. Je naozaj krásna. V čiernych kruhových basreliéfoch je na plote, ktorý je medzi kostolom a ružencovou záhradou, umiestnených všetkých dvadsať zastavení. V areáli záhrady sú postupne rozostavané súsošia, ktoré znázorňujú jednotlivé zastavenia. V strede je kruhová vyvýšená plocha, oddelená od ostatnej plochy troma schodmi, na ktorej je socha Ružencovej Panny Márie. Tu sa dajú slúžiť sväte omše. My si sadáme do lavičiek oproti soche Ružencovej Panny Márie a začíname sa modliť Radostný ruženec. Po modlitbe sa ešte na krátko rozchádzame. Obzeráme ružencovú záhradu trochu viac v detailoch a ideme pozrieť aj farský kostol zasvätený svätej Kataríne Alexandrijskej. Pred vstupom do ružencovej záhrady je základný kameň s textom – RUŽENCOVÁ ZÁHRADA, POSVIACKA 08. 08. 2010, Msgr. Alojz Tkáč, emeritný arcibiskup. Vedľa je nerezový kríž, na ktorom je bronzový krucifix. Vedľa, na mramorovom podstavci je archanjel Michal ako premohol diabla a pod ním nápis – KTO AKO BOH. Vstupujeme ešte do kostola a po krátkej modlitbe odchádzame. Spoločné foto (obr. 31) a ideme ďalej.

Kto tu ešte nebol, vrelo odporúčam. Od nás to nie je

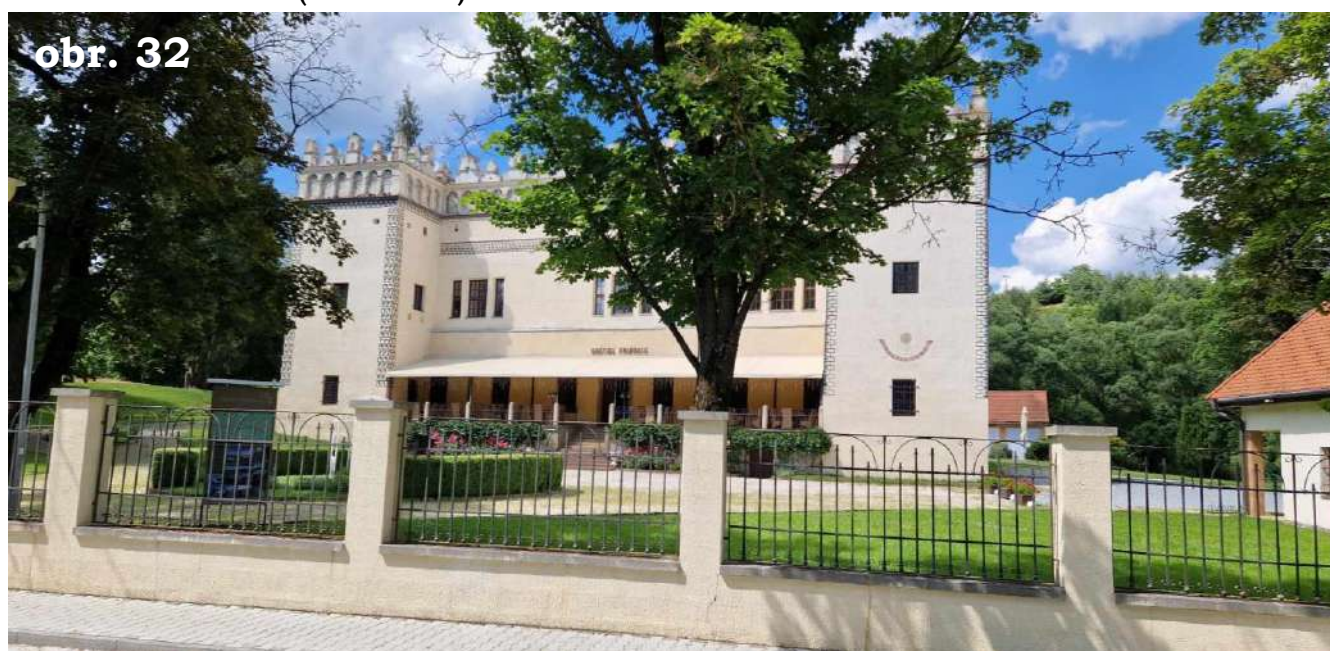
ďaleko. Tu môže každý v tichu a v samote rozjímať. Aký je zmysel nášho života? Čo je podstatné? Aký cieľ? Kam smerujeme? . .

Tých otáznikov je naozaj veľa v našom živote.

My pokračujeme. Naša ďalšia pútnická zastávka je v Spišskom Podhradí. Prechádzame cez celý Prešov smerom na Levoču. Na konci sa radíme celkom do pravého jazdného pruhu a onedlho hore kopcom opúšťame mesto Prešov. Prechádzame obcami Malý Šariš, Svinia. V nasledujúcej dedine Chminianska Nová Ves stojíme na obed. Pod stromy ukladáme naše bicykle a vstupujeme do motorestu s názvom Pod lesíkom. Čas 11⁵⁸. Doteraz sme prešli 28,566 km s priemernou rýchlosťou 20,1 km/hod. s čistým časom na bicykli 1 hodina 25 minút a 21 sekúnd. Teplota 29,8°C.

Aby sme dlho nečakali, dávame si všetci rovnaké jedlo. Vývar a kuracie soté. Po krátkom oddychu po obede odchádzame. Prekvapenie nás čaká vonku pri bicykloch. Majo aj Paly majú mäkké predné koleso. Najprv sme si mysleli, že si niekto urobil žart a spustil im duše. Nafúkali sme ich a za chvíľu boli opäť mäkké. Tak to nebol žart. Meníme duše. Vymenili sme duše a znova fúkame. U Palyho dobre. Ale Majo má problém. Pri fúkaní duše sa mu zväčšuje aj plášť a šúcha do vidlice. Meníme aj plášť. Konečne je to v poriadku. Opravou sme sa zdržali viac ako hodinu. Odchádzame. Čas 14⁰⁰. Prechádzame dedinami Bertotovce, Hendrichovce, Fričovce. Na začiatku dediny otáčam svoju hlavu doprava a pozerám na úžasnú premenu renesančného kaštieľa. Keď som tadiaľ poslednýkrát prechádzal, kaštieľ vyzeral, že každú chvíľu spadne. Obec chcela v ňom zriadiť knižnicu, klub mladých, . . . Tých nápadov bolo veľa, ale ani na jeden nemala financie. Bolo potrebné urobiť komplet rekonštrukciu. Teraz sa nestačím diviť. Kaštieľ vyzerá ako keby ho pred chvíľou dostavali, vrátane všetkej parkovej úprave. Sú tu jazierka so živými kačičkami. Potoky, ktoré pretekajú pozemkom, na ktorom leží kaštieľ a na kaštieli nádherná výzdoba v podobe 150 postáv vyfarbených grafitovou

technikou. Pod nimi v strede je tou istou technikou vyfarbený veľký erb Berthotyovcov. Na internete sa dozvedám, že od roku 1998 sa stala vlastníkom kaštieľa rodina Tomková, ktorá oživila túto pamiatku z takmer viac ako 40 ročného spánku. Totálne schátraná kultúrna pamiatka si vyžiadala generálnu opravu cez statické zabezpečenia, obnovu exteriéru a interiéru samotného kaštieľa, hospodárskych budov a parku. Teraz je tu hotel, ktorý sa hlavne využíva na romantické svadby, rodinné oslavy a konferencie (obr. 32).

Ďalšia dedina, do ktorej vchádzame je Široké. Na konci dediny odbočujeme doprava a kopcom so 14% stúpaním opúšťame túto dedinu. Na vrchole stojíme, aby sme sa dali dokopy a vydýchali. Oproti nám ide cyklista. Doslovne ide a bicykel tlačí pred sebou. Keď sme išli z Prešova obiehal nás hore kopcom ako keby šiel po rovine. Teraz kráča oproti a bicykel tlačí pred sebou. Najprv sme si mysleli, že to hore tým kopcom vzdal. Nevzdal. Dostal defekt. Na našu otázku, či má dušu, odpovedá, že áno, ale nemá pumpu. Na tieto prípady sme my vybavení. Mám pumpu, náhradnú dušu a základné náradie na opravu bicykla. Janík mu rýchlo vymenil dušu. Majo nafúkal. Za pár minút má bicykel opravený. Spokojní na oboch stranách sme sa rozlúčili. Šťastný cyklista s veľkým ďakujem, že nemusí ďalej tlačiť bicykel, odchádza smerom na Prešov. My ideme s dobrým pocitom opačným

smerom. Na Branisko. Rozprávame sa a takým pohodovým tempom prichádzame pod Branisko. Tu máme zastávku a dojedáme, čo nám ešte ostalo z domu. Koláče, pizzovníky. Doplníme ešte tekutiny a sadáme na bicykle. Za prvou zákrutou nás už víta vrch s povestným pomníkom s nápisom CHVÁLA BOHU. Kvôli premávke sa rozdeľujeme a po jednom schádzame dole Braniskom. Mne sa stala taká bizarná vec. Dole kopcom som dobehol jedno osobné auto značky BMW. Nemohol som ho vôbec obehnúť. Každú jednu zákrutu išlo tak pomaly, že na niektorých miestach som skoro musel zostúpiť s bicykla. Po opustení zákruty pridalo. Nevie, kto bol vodič. Všetky okná boli obtiahnuté čiernou fóliou. Na šťastie tie serpentíny skončili a auto zrýchlilo na rýchlosť, ktorej som nemohol konkurovať. Dole pod Braniskom sa dávame do kopy a dohadujeme sa ako ďalej. Vzhľadom na to, že sme dnes ráno absolvovali včerajšiu púť do Ružencovej záhrady, zdržali sme sa opravou bicyklov v Chminianskej Novej Vsi a do dnešného dňa sa nám nikto zo Spišského Podhradia neozval, rozhodli sme sa, že Spišské Podhradie vynecháme. Aj tak sme už v časovom sklze a to chceme ešte stihnúť svätú omšu v Smižanoch a ísť do Kežmarku.

Za chvíľu sa k nám pridala na striedačku so slniečkom dážď. Zmokli sme. Potom nás slniečko vysušilo a znovu zmokli, vyschli. Tak na striedačku (obr. 33). Náš predpoklad bol prísť do

obr. 33

Smižian tak, aby sme stihli Korunku Božieho Milosrdenstva. Ale človek mieni a Pán Boh na cestách mení. Do Smižian prichádzame o 17³⁰.

Unavení, špinaví a čiastočne mokří (obr. 34). O 18³⁰ otcovia

pallotíni slávia svätú omšu. S o. Marcelom sme sa rozhodli, že ostávame na svätú omšu, ktorú budeme sláviť spoločne s pallotínmi a veriacimi zo

obr. 34

Smižian. Zároveň o. Marcel zisťuje, či je možné sa v ich DOME PÚTNIKA CBM ubytovať. Sme už dosť unavení, niekoľko krát sme zmokli, prešli náročným terénom a po pravde - nechce sa nám po svätej omši ešte krútiť po noci ďalších 25 kilometrov.

O. Marcel sa vrátil s kladnou odpoveďou. Ostávame tu spať. Dokonca ubytovanie je oveľa lacnejšie ako v Kežmarku. Volám do Penziónu B5 a ruším našu objednávku na ubytovanie.

Nakoniec to Pán dobre vyriešil, lebo v Kežmarku nám chceli dať (zmenili to na poslednú chvíľu, asi sa im nahlásil väčší počet hostí) iba dve izby. Jednu trojposteľovú a druhú štvorposteľovú. A za cenu 20,- € na osobu. Nám nevadí spať v takých podmienkach. Sme na to zvyknutí. Ale je s nami jeden manželský pár – Janík a Zuzka a o. Marcel, ktorí potrebujú svoje súkromie. Tu budeme po dvaja na izbe a o. Marcel má svoju vlastnú izbu. Po svätej omši ešte spoločné foto (obr. 35) s o. Petrom

obr. 35

Klubertom. Pri vstupe do kostola je kríž a pri ňom z obidvoch strán mramorové tabule, na ktorých je text. Na ľavej strane – ZÁKLADNÝ KAMEŇ KOSTOLA BOŽIEHO MILOSRDENSTVA POSVÄTIL V ROKU 1996 Msgr. FRANTIŠEK TONDRA, SÍDELNÝ BISKUP SPIŠSKEJ DIECÉZY a na pravej strane – KOSTOL BOŽIEHO MILOSRDENSTVA DŇA 18. APRÍLA 2009 KONSEKROVAL A USTANOVIL ZA DIECÉZNU SVÄTYŇU BOŽIEHO MILOSRDENSTVA Mons. FRANTIŠEK TONDRA, SÍDELNÝ BISKUP SPIŠSKEJ DIECÉZY. Presúvame sa do Domu pútnika. Po ubytovaní, sprche a prezlečení do čistých šiat, sa schádzame na večeru, ktorú nám pripravila naša cyklomama

obr. 36

Zuzka. Fran-
cúzska poliev-
ka, ale poriadne
hustá, skoro
ako prívarok
(obr. 36). Po nej
modlitba a ide-
me každý do
svojej izby.
Dobrú noc!

P.S.: Ešte bilan-

cia dnešného dňa – dnes sme prešli 89,46 km s čistým časom na bicykli 5 hodín 23 minút a 40 sekúnd a s priemernou rýchlosťou 16,6 km/hod. Nastúpali sme 1112 metrov. Všetky námahy dnešného dňa sme obetovali „Za duchovné uzdravenie“.

Pokračujeme - utorok 4. 7. 2023 - deň tretí

Je utorok ráno. Ešte pred siedmou hodinou sa schádzame v kaplnke a rozdeľujeme si služby. Už o malú chvíľu, o 7⁰⁰ tu slávime svätú omšu. O 8⁰⁰ sa znovu stretávame na raňajkách. Raňajky máme spoločné, spolu s ostatnými hosťami v spoločnej

jedálni na prízemí – grátis. Ďakujeme o. pallotínom. Po nich odchádzame na izby, rýchlo sa prezliekame a schádzame dole na recepciu. Odovzdávame kľúče a odchádzame do podzemnej garáže, ktorá je pod Domom pútnika, vybrať si naše bicykle. Obloha je celá pod mrakom, preto si preventívne obliekame nepremokavé veci. Spoločná modlitba cyklistu (obr. 37), požehnanie od duchovného o. Marcela a spolu s dažďom vyrážame. Čas 9¹⁵.

Za Spišským Štvrtkom odbočujeme doľava. Smer Kežmarok. Sprievodcu nám robí diaľnica D1, ktorá ide súbežne

obr. 37

s našou cestou až do Jánoviec. Tu sa naše cesty rozchádzajú. Podjazdom opúšťame diaľnicu a hore kopcom pokračujeme ďalej. Za dedinou Spišský Štvrtok prestalo pršať, mokré šaty na nás vyschli a hrejivé slniečko nám oznamuje, že je najvyšší čas sa vyzliecť. Nechce sa mi, lebo som akurát nabral správne tempo hore kopcom, ale slniečko nepoľavilo. Za chvíľu mi je tak horúco, že chtiac-nechtiac, zastavujem, schádzam z bicykla a zobliekam si nepremokavé veci. Teraz bude problém sa znova rozbehnúť hore kopcom, ale s Božou pomocou to dám. Po viac ako troch kilometroch stúpania sa cesta mení. Začíname klesať. Dole miernym kopcom vchádzame do dediny Abrahámovce. Za krátko, hore kopcom opúšťame dedinu, čo je tu na Spiši asi klasika. Dole kopcom do dediny a hore kopcom z dediny. Nasleduje dedina Vlková. Za ňou Vrbov. Ak ma pamäť neklame, tak v tejto dedine sme na fare spali na našich cyklopúťach už dvakrát. Prvýkrát v roku 2011 počas Mariánskej cyklopúte a druhýkrát v roku 2016 Slovenské Lurdy – Turzovka.

Dnes nezastavujeme. Pokračujeme ďalej. Prechádzame Ľubicou. Tu sme boli minulého roku, kedy sme navštívili tunajší Hospic

svätej Alžbety. Vítal nás osobne pán riaditeľ Bohumír Živčák. Jeho slová som si mohol znova vypočuť pri slávnostnom uvedení do života Liečebne svätej Filomény, ktoré sa konalo v Estrádnej sále Mestského domu kultúry vo Vranove nad Topľou. Až sa mi slzy tlačili do očí, keď rozprával s akou láskou a trpezlivosťou je potrebné pristupovať k týmto chorým, ktorí sú vlastne odkázaní už iba na zamestnancov a dobrovoľníkov liečebne.

Vrátim sa ale späť na cestu. Hneď za Ľubicou nasleduje Kežmarok. Prechádzame okolo penziónu B5, kde sme mali včera spať. Pozerám na tachometer. Od Domu pútnika CBM, kde sme spali tejto noci je to 26,7 kilometra. Ešte aj teraz keď to píšem, si to neviem predstaviť, ako by sme tam vlastne došli. Po tme, mokrí, zmrznutí, unavení. Asi by nám v tejto chvíli bolo naozaj jedno kde budeme spať. Či máme štvorposteľovú izbu alebo trojposteľovú. Horšie by bolo asi ráno, pri rannej hygiene. Čo Boh robí, dobre robí. Ďakujem Ti Pane, že sme mohli minulú noc stráviť v Smižanoch, že nás otcovia pallotíni prijali a uchýlili vo svojej ubytovni. Počas mojej úvahy sme opustili mesto Kežmarok. V mestečku Spišská Belá, na parkovisku pred obchodným domom Jednota, si robíme prvú dlhšiu prestávku. Čas 10⁵⁰. Prešli sme 32,53 kilometra za 1 hodinu a 31 minút s priemernou rýchlosťou 21,4 km/hod. Teplomer ukazuje 22°C. Ideálna teplota na bicykel. Dojedáme, čo máme ešte v zásobách auta. Banány, keksíky. Niektorí hladoši si ešte odišli niečo kúpiť do obchodu. Hneď vedľa parkoviska sú mestské toalety. Využívame ich prítomnosť. Obsluhujúca pani, po krátkej rozprave kto sme, čo sme, odkiaľ a kam ideme, máme použitie toalety zadarmo. To všetko sú také malé zázraky, ktoré nám Boh zo svojej nekonečnej lásky robí. Včera nocľah, ráno raňajky, teraz toalety. Po oddychu znova sadáme na bicykle a pokračujeme ďalej. Čas 11²⁰. Prechádzame dedinou Bušovce, mestom Podolinec, dedinou Nižné Ružbachy, Hniezdne, až prichádzame do mesta Stará Ľubovňa. Hneď na začiatku mesta,

za odbočkou na Litmanovú, je Motorest u Franka. Tu stojíme na obed (obr. 38).

obr. 38

Čas 12¹⁵. Prešli sme 58,6 kilometra s priemernou rýchlosťou 25 km/hod. s čistým časom na bicykli 2 hodiny a 21 minút. S časom stúpa aj vonkajšia teplota. Je 24,6°C.

Po hodinovom obede, o 13³⁰ odchádzame. Akurát keď sme sadli na bicykle, spustil sa hustý dážď. Odchod musíme odložiť. Na šťastie pre nás po desiatich minútach prestalo pršať. Ešte pozeráme na mobilnú aplikáciu počasia, ktorá nám ukazuje pohyb mrakov na oblohe. Po čase, keď mraky opustili aj Litmanovú, odchádzame. Je 13⁵⁰. Hneď za motorestom je odbočka doprava na Litmanovú. Odtiaľ už iba hore kopcom. Až na horu Zvir.

Prvá dedina, do ktorej vchádzame je Jarabina. Stále ideme hore kopcom. Za dedinou sa to mení. Až na malé úseky, ideme skoro v kuse dole kopcom, až do dediny Litmanová. Za dedinou začína cesta stúpať. Na bicykli som to dal až po prvé parkovisko pod horou. Odtiaľ začína cesta strmšie stúpať. A to už je nad moje sily. Zosadám z bicykla a ďalej pokračujem peši vedľa bicykla. Naše sprievodné vozidlo vyšlo až celkom na horu Zvir, na posledné parkovisko, ktoré je už neďaleko pútnického miesta. Tesne pred pätnástou hodinou som dorazil na vrchol hory aj ja. Tak a už sme všetci. Krátka bilancia. Čas 14⁵³. Prešli sme 72,289 km s priemernou rýchlosťou 22,3 km/hod. Čas strávený na bicykli 3 hodiny a 14 minút. Teplota 22°C.

O chvíľu začína modlitba bolestného ruženca. Všetci sa pripájame k modlitbe. Počas modlitby sme si všimli jedného sivovlasého pána, ktorý sedel naľavo od nás a sústredene sa

modlil. Všetci v ňom spoznáваме emeritného o. arcibiskupa Jána Babjaka. Po skončení modlitby sa s ním púšťame do reči. O. arcibiskup tu má svoj domček, v ktorom väčšinou trávi svoj čas. Aj on rád bicykuje na svojom horskom bicykli. Nevie vôbec koľko najazdil, ale zdá sa mu, že dosť. Chlapci mu predstavujú mobilnú aplikáciu Strava, ktorá zaznamenáva trasu, počet prejdenných kilometrov, čas, priemernú a najväčšiu rýchlosť, najvyššiu nadmorskú výšku, počet nastúpaných metrov a spálené kalórie. Môžu sa tam aj ukladať fotografie z danej cesty. O. arcibiskupa to zaujalo a poprosil chlapcov, aby mu, ak je to možné, nainštalovali túto mobilnú aplikáciu do jeho mobilu. Tejto úlohy sa ujal Paľo Junior. Za odmenu dostávame od o. arcibiskupa malú knižku od Jitky Letkovej – JEŽIŠ, EUCHARISTICKÝ KRÁĽ. Spoločné foto (obr. 39) a lúčime sa s o.

arcibiskupom. My ideme ešte hore, k studničke a naberáme si vodu do 5 litrovej bandasky.

Schádzame dole. O tomto pútnickom mieste nebudem písať. Verím, že každý už v ňom bol a dobre pozná minulosť aj súčasnosť tohto gréckokatolíckeho pútnického miesta. Ja len spomeniem, že neďaleko vstupu na horu, na ľavej strane, je

socha svätého Jozefa s dieťaťom Ježiš. Presne taká, akú máme v kostole. Túto sochu, aj so mnou, mi zvečnil o. Marcel (obr. 40). Na parkovisku ešte vizuálne kontrolujeme bicykle, doplníme vodu a sadáme na bicykle. Vyrážame. Hodiny ukazujú 16³⁰.

Vraciame sa späť do Starej Ľubovne a po severnej strane opúšťame toto mesto. Prechádzame okolo dediny Plavnica. Ďalej pokračujeme cez dedinu Plaveč. Mňa zaujali akurát lipy, ktoré rástli po oboch stranách cesty. Boli obrovské majestátne. Veľkosťou mi pripomínali lipu, ktorá rastie v centre mesta Vranov nad Topľou, neďaleko miesta, kde kedysi stál kostol svätého Štefana. Za chvíľu ideme okolo Orlovského jazera, za ním vchádzame do dediny Orlov a mostom cez rieku Poprad vchádzame do areálu spoločnosti Prefa Orlov, kde sa vyrábajú rôzne betónové prefabrikáty. Tu, v podnikovej ubytovni, Penzión Enbra, budeme spať. Je to pekná zrekonštruovaná budova (obr. 41). My máme k dispozícii celé tretie podkrovné podlažie. Do

obr. 40

obr. 41

spoločenskej miestnosti na prízemí odkladáme naše bicykle a ideme hore. Tu už nás čaká prekvapenie. Prišiel k nám Paťo a Paľo Senior a chystajú nám večeru. Dnes budeme mať guľáš z diviny. Aby to bolo

rýchlejšie, pridali sa aj ostatní k príprave večere (obr. 42). Celková bilancia dnešného dňa. Čas príchodu 17⁵⁵. Prešli sme 107,32 km s priemernou rýchlosťou 20,6

obr. 42

km/hod. a s čistým časom na bicykli 5 hodín a 13 minút. Nastúpali sme 1105 metrov. Teplota 20,2°C.

Onedlho k nám prichádza o. Janko Pavlík, rodák z Humenného, ktorý tu pôsobí ako gréckokatolícky kňaz a vybavil nám toto ubytovanie. Doniesol nám do guľáša domácu masť (šmalec) a domácu klobásu (obr. 43). Onedlho k nám prichádzajú ďalší

obr. 43

cyklisti.

Rado s Máriou Annou. Tak a je dovarené. Divina potrebuje dlhší čas na prípravu. Čas 22²⁰. Tak neskoro sme

ešte nevečerali, ale vôbec nám to nevaďí. Zajtra máme voľnejší deň. V družnom rozhovore sedíme aj ďalej. O polnoci už odchádzajú všetci do postele. Aj ja. Dobrú noc. Dnes sme všetko obetovali „Za telesné uzdravenie“.

Skoro ako oddych - streda 5. 7. 2023 - deň štvrtý

Dnes nemusíme skoro vstávať. Každý v rámci svojich možností, si užíva predĺženú noc. Predsa sa našli skorí vstávači, ktorí chceli dať aj dnes na bicykli viac kilometrov. Paťo s Palym odchádzajú ráno do Lipian. Je to približne 40 km. Tam aj spať. My sa postupne schádzame v kuchynke na raňajky. Dnes máme guľáš zo

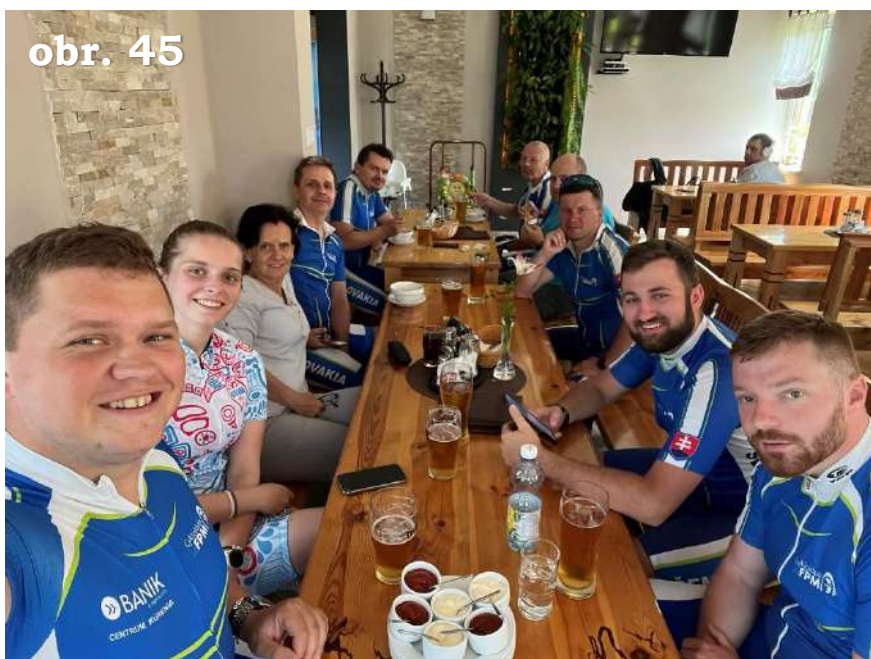
obr. 44

včera, zeleninu a cuketovú praženicu. Po raňajkách sa všetci chystáme na výjazd. Schádzame dole a stretávame sa všetci na dvore. Už iba čakáme kedy sa vráti Paťo s Palym. Po ich príchode máme spoločnú modlitbu cyklistu, požehnanie od o. Marcela (obr. 44) a vyrážame do Poľska, do mesta Musyzna. Čas 11²⁵.

My ideme skratkou, cez dedinu Andrejovka, okolo rieky Poprad. A potom lávkou na druhú stranu, na hlavnú cestu k autobusovej zastávke dediny Čirč. Naše sprievodné vozidlo musí ísť po hlavnej ceste. Ďalej aj my pokračujeme po hlavnej ceste. Po jeden a pol kilometri, mostom cez rieku Poprad prechádzame slovensko-poľskú hranicu, do dediny Leluchów. Ďalej už ideme hore kopcom. Prvá informačná tabuľa nám oznamuje, že do mesta Muszyna je 8 kilometrov. Hneď za hranicami sú všetky obchody označené aj v slovenskom jazyku. Prvú zástavku máme už v meste Muszyna v reštaurácii U Hutka. Doteraz sme prešli 14,374 km s priemernou rýchlosťou 21,9 km/hod. s časom na bicykli 39 minút. Teplomer ukazuje 27,8°C. Sadáme si vonku, na dvor, kým sa uvoľní miesto vo vnútri. Na občerstvenie si dávame zmrzlinu a kofolu. Ja sa pozerám na druhú stranu cesty. Tam sa rekonštruuje hrad. Konkrétne jeho hradná veža, ktorá slúži ako vyhliadková veža. Doma, keď pozerám na internete na google maps, kade sme išli, z tohto hradu je iba zrúcanina. Tak za pár rokov dokázali Poliáci nielen

zachovať to, čo z hradu ostalo, ale ho obnoviť a postaviť nanovo. Klobúk dole. U nás je problém zachovať aspoň to, čo ostalo. Sú združenia, ktoré sa o to snažia, ale bez finančnej pomoci nemajú šancu.

obr. 45

Onedlho sa presúvame do vnútra a obsadzujeme veľký stôl, za ktorý sa zmestíme všetci. Polievku, po poľsky ZUPA, si dáva každý podľa svojho výberu. Ja som si dal hustú fazuľovú so zemiakmi a mäsom. Ako druhé jedlo sme si dali pizzu. Po dobrom obede ešte káva (obr. 45) a o 13²⁰ odchádzame.

Prešli sme ešte 1,2 kilometra a prichádzame na obrovské parkovisko za kostolom svätého Jozefa. Ešte sme ani poriadne nezosadli z bicyklov a prichádza k nám chlapec, možno 9 – 12 rokov, Poliak, a pýta sa k nás kto sme. Aj on bicykuje a preto, keď videl skupinu cyklistov na cestných bicykloch v rovnakých dresoch, hneď prišiel k nám. On je v športovom mládežníckom oddiele cestných cyklistov. Majú svojho trénera, ktorý ich vedie. Po rozhovore sme ho poprosili aby nám urobil spoločnú fotografiu (obr. 46) a rozchádzame sa každý svojou cestou. My

do Biblickej záhrady a on naspäť do denného letného kresťanského tábora, ktorý je tu pri kostole svätého Jozefa. Opierame svoje bicykle o živý plot, ktorý je okolo Biblickej

záhrady a vchádzame vchodom dnu, ktorý stráži anjel a pozerá sa na každého, kto prechádza bránou. Chlapci sa medzi sebou dohodli, že túto Biblickú záhradu prejdú bosými nohami. Pri teplote, ktorá je skoro 28°C, som ja túto odvahu nedostal. Po prekročení brány som počul iba bolestivé vzdychanie. Kamene nielen, že boli horúce, ale boli aj poriadne ostré. A tak bolo počuť za mnou iba au, joj, . . . Ako prvé nás čaká prechod cez Červené more, alebo krst pokánia. Sú to dva mosadzné bloky, ako keby dve steny, pomedzi ktoré musíme prejsť. Po oboch stranách stien steká stále voda. Predstavujú prechod Izraelitov z otroctva Egypta do zaslúbenej zeme, cez Červené more, kedy voda v mori stála ako stena po jednej i druhej strane a Izraeliti prešli suchou nohou na druhú stranu mora a tak sa oslobodili z otroctva Egypta (obr. 47). Hneď za prechodom začíname otvárať Bibliu, krokom, slovom. Prvé zastavenie – Raj. Druhé - Noe a vedľa neho na kamencom podstavci mosadzná socha holubice s ratolesťou v zobáku. Tretie – Abrahám. Štvrté – Izák. Za ním je kamenné ohnište a vedľa v trní baránok. Piate – Jakub. Za ním kamenná miska, ktorá znázorňuje ako si Jakub kúpil od svojho brata Ezaua prvorodenstvo za misku šošovice. Za tým je z plechu a drôtu vyrobená časť zo svätého písma, kedy Jakub vo sne videl rebrík do neba a anjelov ako po ňom vystupovali a zostupovali. Keď sa Jakub zobudil, nazval toto miesto Betel. Šieste – Mojžišove narodenie. Za tabuľou je malé jazierko, ktoré znázorňuje riekou Níl, z ktorého ho vytiahla

faraónova dcéra. Siedme zastavenie – Otroctvo v Egypte. Za ním sú naukladané tehly a za nimi veľmi chudobný príbytok, ktorý sa nedá ani chatrčou nazvať. Ôsme – Horiaci krík. Vedľa je z mosadzných prútov znázornený oheň, v ktorého strede je srdce. Ďalšie zastavenie, bez označenia – Desať egyptských rán. Desiate – 40 rokov putovanie Izraelitov po púšti. Za nimi medený had na palici. Jedenáste – desať Božích prikázaní. Za ním sú dve kamenné tabule a archa zmluvy. Dvanáste – Jozue. Trináste – Dávid. Na kamennom štvorcovom podstavci sú uložené Dávidové predmety. Pastierska palica, prak, kráľovská koruna, zvitky svätého písma. Štrnáste – Šalamún a za ním – chrám, večný oheň a kamenný oltár. Pätnáste – Jób a za ním rumovisko. Nasleduje zvestovanie narodenia Mesiáša z prorociev. Potom je na zemi mesiášska hviezda, v nej je na stĺpikoch poukladaný celý rodokmeň Ježiša. Na prvom stĺpiku Adam. Nasleduje Kain, Set, Henoch, až postupne prichádzame k Jozefovi a na poslednom stĺpiku je Ježiš. Ďalšie súsošie znázorňuje prijatie márnotravného syna Otcom. Za ním je kamenná nádoba, v ktorej sú strukoviny. Za nami je prvá polovica, prvej časti Biblickej záhrady.

Druhá časť Biblickej záhrady predstavujú rôzne výjavy zo svätého písma. Spomeniem niektoré: Brána do neba (ľahšie

prejde uhom ihly ľava, ako boháč do kráľovstva nebeského), Zablúdená ovca, Zázračný úlovok rýb, Galilejské jazero (obr. 48), Stratená ovečka, Dobrý pastier, Ján Krstiteľ, Hora Sinaj, Zázračné rozmnoženia chleba, Jericho, Sichem, Samária, Jeruzalem, Emauzy, Betlehem, Bersabe, . . .

Tretia časť biblickej záhrady je venovaná prorokom. Po ľavej strane prechádzame okolo výrokov prorokov. Prvý je Izaiáš, za ním Jonáš, potom Joel, Malachiáš, Zachariáš, Ageus, Habakuk, Nahum, Sofoniáš, Micheáš. Prechádzame do ďalšej časti Biblickej záhrady, ktorá by mohla mať aj názov – telesné uzdravenie.

Je tu minerálny prameň s názvom Žriedlo Márie. Na tabuli je presne rozpísané zloženie tohto minerálneho prameňa. V strede tejto zóny je pieskové ihrisko a za ním, na druhom konci oproti prameňu, sú lavičky na oddych.

Posledná časť Biblickej záhrady je venovaná budúcim a súčasným manželom. Vyzerá to ako živý labyrint, postavený zo živého plota, ktorý postupne svojimi tabuľami poukazuje na obetu v manželstve. My sme ho prešli všetci, ale ako manželia a budúci manželia iba Janík a Zuzka Hrubovskí a budúci manželia Mária Anna Kočišová a Rado Bača (obr. 49).

Prvá tabuľa – Prví rodičia, druhá – Manželstvo a zodpovednosť, tretia - Výchova detí, štvrtá – Vyhrážky, piata – Dôvera v Božiu pomoc, šiesta – S Bohom stavíme svet, podmaňujeme si zem. V strede tohto manželského labyrintu je zo živého plota vyrobená ryba (symbol kresťanstva) a vedľa nej lavička pre dvoch. Tou istou cestou sa vraciame a prechádzame druhou stranou prorockej časti biblickej

záhrady. Ozeáš, Amos, Abdiáš, Daniel, Ezechiel, Jeremiáš a Izaiáš. Za prorokmi je vinica a v nej, naľavo veža. Prechádzame druhou časťou biblickej záhrady - Sarepta, Hora Karmel,

Nazaret, Kána Galilejská, Hora Tábor, až prichádzame do prvej, hlavnej časti biblickej záhrady.

Ako prvé nás víta súsošie milosrdného otca (obr. 50), ktorý odpúšťa, prijíma svojho strateného syna a vracia mu naspäť jeho dôstojnosť. Za ním nasledujú obrazy z Nového Zákona – Po ovocí ich poznáte, Dôvera v Boha – poľné ľalie, Hora Blahoslavenstiev, Príchod Pána Ježiša do Jeruzalema, Posledná večera, Olivová záhrada, Hrob i zmŕtvýchvsta-

nie Pána Ježiša. Tu sa trochu zastavím. Nad hrobom je socha zmŕtvýchvstalého Pána Ježiša. Kamenný hrob je prázdny, ale čo mňa najviac zaujalo, bol veľký pavúk križiak. Ten uplietol obrovskú sieť a stráži ňou vstup do hrobu. Pri tomto pohľade si spomínam na jednu legendu, ktorá hovorí ako Panna Mária a svätý Jozef utekali s dieťaťom Ježiš do Egypta. Herodesovi vojaci už boli blízko. Už videli prach, ktorý sa víril z dupotu konských kopýt. Tu svätý Jozef zbadal v skalnom brale malú jaskyňu. Bolo to jediné miesto kde sa mohli skryť pred zrakom vojakov. Keď vošli dnu, prišli pavúky a začali usilovne pliesť pavučinu. Skôr ako prišli vojaci, bola pavučina v niekoľkých vrstvách upletená. Po niekoľkých minútach vojaci našli malú jaskyňu a chceli do nej vstúpiť. Ale ich veliteľ im povedal: „Nevidíte tú pavučinu? Tu už dávno nikto nebol.“ A tak vojaci odišli. Malý Ježiško sa usmial na pavúkov a povedal: „Za to, že ste to urobili, budete mať navždy môj znak na chrbte, aby každý vedel aké veľké dobrodenie ste mi urobili.“ Od tých čias majú tieto pavúky kríž na chrbte a volajú sa križiaky.

Nasleduje Stretnutie s Máriou Magdalénou, Stretnutie s učeníkmi na ceste do Emauzy, Stretnutie s apoštolmi bez Tomáša, Zázračný rybolov, Stretnutie s apoštolmi a Tomášom, Stretnutie s jedenástimi apoštolmi, Peter, miluješ ma?, Nanebovstúpenie Pána Ježiša, Výber Mateja za apoštola namiesto Judáša, Zoslanie Ducha Svätého. Tento výjav znázorňujú štyri trojmiestne lavice, ktoré sú uložené do kruhu. Medzi lavicami je medzera, čo znamená, že Duch Svätý k nám môže prísť s každej strany. Nad každým miestom na

lavici je symbol Ducha Svätého – ohnivý jazyk (obr. 51). V strede

tejto pomyselnej kruhovej stavby je kamenný kruh, ktorého v strede sú iniciále zo Skutkov apoštolov – Sk 2, 1-3. Dookola, ako lúče, je napísaný práve uvedený text zoslania Ducha Svätého. Nasledujú Pavlove listy, List svätého Júdu, Jakuba, Petra a nakoniec Jánove listy.

Všetko končí Zjavením svätého Jána – novým Jeruzalemom, okolo ktorého sú dve obrovské písmená gréckej abecedy - Alfa a Omega. Nový Jeruzalem je od okolitého terénu vyvýšený dvanástimi schodmi. Z každej strany sú tri brány. V strede je oltár, na ňom je baránok s otvorenou

knihou a zospodu oltára vyteká živá voda (obr. 52).

Odchádzame z Biblickej záhrady a presúvame sa ku kostolu svätého Jozefa (obr. 53). Je zatvorený. Ale tak ako naša bazilika.

Hlavné vchodové dvere sú otvorené a za nimi mreže sú zatvorené. Tak aspoň takto cez mreže obdivujeme diela umelcov, ktoré skrže vnuknutia Ducha Svätého vytvorili.

obr. 53

Sadáme si do tieňa košatej lipy a spoločne sa modlíme svätý ruženec. Po modlitbe sa presúvame do reštaurácie s názvom Dom medu a vína. Čas 14⁵². Reštaurácia je od kostola vzdialená iba pár metrov. Je tu pekné vonkajšie sedenie, z ktorého máme výhľad na naše uložené bicykle a aj na celú ulicu. Nie sme hladní, iba nedávno sme obedovali. Skoro všetci si dávame kávu a minerálku. Niektorí aj zmrzlinu. Pri pohľade na ulicu, mi do pamäte utkvelo množstvo živých kvitnúcich kvetov. Je ním vyzdobené celé mesto. Namiesto asfaltu sú na ceste malé mačacie kocky. Každú chvíľu tu premáva kolesový žltó-zelený vláčik. Je to malé mestečko, ale je tu načo pozerať, čo objavovať a obdivovať. Chlapci sa dohadujú, čo ďalej. Hneď za mestom tečie rieka Poprad a v tomto mieste vytvorila podkovu, takú malú zátoku. Mostom ponad rieku sa dá dostať dovnútra podkovy, kde mesto Muszyna vytvorilo nádhernú oddychovú zónu. Je tu niekoľko reštaurácií, kaviarní, športových ihrísk, oddychové zóny s niekoľkými fontánami, pomedzi ktoré sú rozmiestnené antické sochy a na konci živý labyrint. Ťažko sa to dá opísať. To treba jednoducho vidieť.

Po hodine odchádzame. Chlapci idú pozrieť oddychovú zónu a potom po cyklochodníku okolo rieky Poprad. Moje telo štrajkuje. Necítim sa dobre. K tomu sa pridružili ešte aj tráviace

problémy a tak sám odchádzam najkratšou cestou do našej ubytovne, do Orlova. Prechádzam mestom. Moje predstavy o rozmanitosti a množstve živých kvetov sa prechodom centra ešte viac potvrdili. Aj napriek zdravotným problémom si užívam túto krásu. Po hodine, o 16⁵⁵ prichádzam do Orlova, k ubytovni, kde sme ubytovaní. Moja bilancia. Prešiel som 33,16 kilometra s priemernou rýchlosťou 13,5 km/hod. a s čistým časom na bicykli 2 hodiny a 28 minút. Nastúpil som 355 metrov. Dnes teplomer ukazoval 29,6°C.

Chlapci, tak ako sa rozhodli, prechádzajú mostom ponad rieku Poprad a prichádzajú do oddychovej zóny. Po nakŕmení svojich očí (obr. 54), opúšťajú túto zónu a cyklochodníkom okolo rieky

Poprad sa vracajú do Orlova.

Poniektorým sa mánilo a tak si svoju jazdu po cyklochodníku predĺžili.

Prvá skupina dorazila o 18⁰⁰ a druhá o 18¹⁵.

Tak všetci sprcha,

čisté šaty a presúvame sa do miestneho gréckokatolíckeho chrámu. Tu už nás čaká duchovný otec Janko Pavlík a po rozhovore s naším duchovným otcom Marcelom a zabezpečení všetkých úloh, začíname o 19⁴⁵ sláviť svätú omšu. Po svätej omši sa vraciame späť na ubytovňu. Na večeru máme guľáš z včerajšieho večera (obr. 55).

O 22⁰⁰ sa s nami lúči Paťo. Z pracovných dôvodov

nás musí opustiť. Škoda. Bol s nami iba jeden deň. Po jeho odchode sa chlapci vracajú naspäť do kuchyne a pokračujú v rozprave. Ja už nie. Únava na mňa dolieha viac, ako by som chcel. Idem rovno do postele. Dnešný deň sme obetovali „Za zdravie a Božie požehnanie“. Dobrú noc.

Pokračujeme na bicykloch - štvrtok 6. 7. 2023 - deň piaty

Včera som zabudol zapísať, že popoludní sa k nám pripojil Matúš Fiasky. Sám na bicykli krútil z Vranova do Bardejova, potom cez Muszynku do Poľska. A cez Tylicz rovno k nám, do Muszyny. Prešiel 105 km v najväčšej horúčave dňa. Dal si dole tričko, aby mu vietor lepšie chladil telo. Ale pred slnkom sa neochránil. Nechcete ani vedieť ako vyzeral jeho chrbát po viac ako trojhodinovej ceste na bicykli.

Tak začíname. Je ráno. O ôsmej hodine začíname raňajkovať. Majo nám ich spríjemňuje hrou na akordeóne. Vyhráva skladby ako by bol v Paríži na Shanzelize.

Už od rána je pod mrakom. Ako keby aj počasie sa zhodlo s našim úmyslom na tento deň – „Za zosnulých“. 9¹⁰ už prší. O pol hodiny prestalo pršať. Využívame tento čas, ktorý nám Pán požehnal a hneď vyrážame. Čas 9⁴⁵. Hore kopcom opúšťame dedinu a po hlavnej ceste pokračujeme tým istým smerom ako včera. Prvá dedina, okolo ktorej prechádzame je Čirč. Včera sme sa na túto cestu napojili prejazdom cez Andrejovku a lávkou cez rieku Poprad. Teraz ideme po hlavnej ako naše sprievodné vozidlo. Nasleduje odbočka na Poľsko – Leluchów. Dnes neodbočujeme, ideme rovno. Nasleduje dedina Ruská Voľa nad Popradom. Zatiaľ je to v pohode. Ideme stále mierne hore kopcom. Pred dedinou Obručné sa ale terén dvíha a musíme vynaložiť viac energie na zdoľanie tohto kopca. Vchádzame do dediny, vlastne ju iba obchádzame po jej ľavej strane. Dedina je dole, v údolí a my ideme po vrchole kopca. Po oboch stranách

máme údolie. Na pravej strane slovenské a po ľavej strane, to už patrí Poľsku. Sme na samom vrchu kopca. Odtiaľ už ideme iba dole kopcom až do najbližšej dediny Lenartov. Tu sa nám menia aj okresy. Končí Stará Ľubovňa a začína Bardejov. Cez dedinu Lenartov iba prechádzame. Dole kopcom sme sa celkom slušne rozbehli a chceme využiť zotrvačnosť rýchlosti dokiaľ sa dá. Ešte stále ideme, síce už miernym, ale dole kopcom. Stojíme až v dedine Malcov, pri stánku so zmrzlinou. Postupne, po sedem kilometrovom zjazde sa dávame všetci dokopy a vychutnávame si studenú zmrzlinu. Čas príchodu 10³⁵. Doteraz sme prešli 18,4 km. Čas máme dobrý. Nemusíme sa ponáhľať. Dnes nemáme

dlhú púť. Po zmrzline ešte krátky oddych a o 11⁰⁵ znova sadáme na bicykle a ideme ďalej (obr. 56). Odtiaľ ideme skoro po rovine. Za dedinou Gerlachov, na druhej križovatke (prvá na

Poľsko, hraničný prechod Muszynka) odbočujeme vľavo, smer Gaboltov. O niekoľko minút, cestou hore kopcom, o 11³⁷ zastavujeme na dvore rehole redemptoristov. Odkladáme bicykle a ideme hore, po chodníku, ku kostolu svätého Vojtecha. Tu už nás čaká duchovný správca farnosti a sprievodným slovom nás privádza ku kostolu. Rozpráva nám o vzniku tohto pútnického miesta (obr. 57). Jeho slová dopĺňam informáciami z internetu. Prvá písomná zmienka o Gaboltove je z roku 1247 a je zaznamenaná v liste uhorského kráľa Bélu IV., ktorý bol adreso-

vaný členom rádu cisterciánov v Bardejove. Hovorí sa v ňom o pôsobení rytierskeho rádu križiakov zvaných „strážcovia Božieho hrobu v Jeruzaleme“, ktorí sa podpisovali ako „cruciferi de Gabolto“. Materský kláštor mali v poľskom Miechove a na Slovensko prišli na pozvanie uhorských panovníkov. V Gaboltove založili kláštor a postavili kostol zasvätený sv. Vojtechovi, biskupovi a mučeníkovi. Ich kláštor stál na krajnom južnom vrchu Busova a bol náboženským a kultúrnym centrom okolia. Z neznámych dôvodov križiaci v druhej polovici 13. storočia z Gaboltova odišli.

Pôsobenie križiakov nás privádza na stopu k počiatkom úcty k sv. Vojtechovi, pretože patrí k hlavným patrónom Poľska. Na území Poľska ohlasoval evanjelium a tam sú uložené aj jeho relikvie. Úcta, akú sv. Vojtechovi preukazovali katolíci v Poľsku, sa aj prostredníctvom účinkovania poľských križiakov preniesla do Gaboltova.

Iná, veľmi stará tradícia hovorí, že sv. Vojtech na svojej misijnej ceste z Uhorska do Poľska prechádzal tzv. starodávnou soľnou cestou, ktorá viedla zo Šariša do Haliča cez Gaboltov a Kurovské sedlo. Svedčí o tom aj fakt, že v Gaboltove bola stanica, kde sa vyberalo mýto. Jestvovanie takejto stanice v Gaboltove bolo o

niečo neskôr doložené dokumentom uhorského kráľa Ľudovíta I. z roku 1355. So svojim malým sprievodom si tu odpočinul a napil sa vody zo studničky, ktorá sa nachádza blízko kostola sv. Vojtecha. Dnes je táto studnička ukrytá v kaplnke zasvätenej sv. Vojtechovi. Vo vnútri kaplnky je obraz, ktorý zobrazuje sv. Vojtecha ako sedí pod stromom a požehnáva prameň, z ktorého sa napil. Má na sebe biskupské insígnie. Na obraze sú tiež postavy dvoch mníchov, ktorí sv. Vojtecha na misijnej ceste sprevádzali. Jeden drží v ruke knihu a druhý džbánom naberá vodu.

V súčasnosti sa už nedá presne určiť, v ktorom roku bol postavený prvý kostol v Gaboltove. Isté je iba to, že farský kostol má svoje počiatky v období pôsobenia križiackeho rádu v Gaboltove. Bol postavený v gotickom štýle a v roku 1370 bol prestavaný. Počiatky dnešného farského kostola sa kladú do prvej polovice 14. storočia. Podľa románskej polohy sa predpokladá, že na jeho mieste kedysi stál ešte starší kostol, alebo iný sakrálny objekt, pravdepodobne kaplnka kláštora. V priebehu stáročí bol prestavaný, ale aj dnes na ňom vidíme gotické prvky.

Gaboltofský kostol má gotickú hranolovú vežu, obdĺžnikovú loď, pôvodne zaklenutú gotickými klenbami. V súčasnosti má drevený kazetový strop (obr. 58). Kostol má polygonálne ukončenú svätyňu, pristavanú sakristiu a barokovú kaplnku. V roku 1715 bol upravený v barokovom slohu. Drevený kazetový strop pochádza z tohto obdobia. Neskôr v tomto slohu upravili aj vežu kostola. Dostala charakteristickú cibuľovitú strechu. Gotický portál – umelecky stvárnený vchod – zostal nedotknutý. Z pôvodnej gotickej architektúry sa zachovali tieto prvky: obvodové múry a klenba s typickými rebrami s figurálnymi konzolami vo svätyni kostola, okná, gotický portál medzi presbytériom a terajšou sakristiou, gotický lomený víťazný oblúk. V lodi kostola sa zachoval aj pôvodný gotický portál na južnej strane. Posledné generálne opravy pamiatkového kostola, oltárov a kazetového stropu sa konali v rokoch 1972 až 1974. Dnešný hlavný oltár bol inštalovaný v čase renovácie v roku 1715. Tvorí ho stĺpová architektúra s bohato pozlátenou a farebnou ornamentikou. V strede oltára je socha patróna kostola biskupa sv. Vojtecha, ktorý drží v ľavej ruke dvojramenný kríž – symbol misijného arcibiskupstva a pravou rukou žehná veriacich. Všetky sochy oltára tvoria so sv. Vojtechom jeden myšlienkový celok. Symbolicky vyjadrujú činnosť sv. Vojtecha. Sochy sv. Petra a Pavla symbolizujú apoštolskú činnosť. Sochy sv. Juraja a sv. Michala archanjela poukazujú na úlohu sv. Vojtecha pri obrane práv a cirkevných záujmov. Sochy uhorských kráľov - sv. Štefana a sv. Ladislava pripomínajú zásluhy sv. Vojtecha na zveľaďovaní a budovaní cirkevnej organizácie v Uhorskom kráľovstve.

Ľavý bočný oltár je barokový s manieristickými prvkami a je zasvätený Panne Márii Škapuliarskej. Pochádza z druhej polovice 18. storočia. Na oltári je dominantný obraz Panny Márie Škapuliarskej, ale na nástavci má tento oltár aj obraz sv. Jozefa, ženícha Panny Márie. Oltár bol postavený z iniciatívy členov Bratstva Panny Márie Škapuliarskej. Autor oltárneho obrazu,

ktorý je namaľovaný na plátne, je neznámy. Pravdepodobne pre jeho vyhotovenie mu poslúžil iný, starší obraz. Centrálny obraz Panny Márie je vysoký 137 cm. Panna Mária na obraze drží vo svojich rukách malého Ježiša. Na hlave má striebornú korunu, ktorá je pozlátená, a okolo nej je dvanásť pozlátených hviezd. Pri nohách Panny Márie kľáči Šimon Stock, ktorý k nej vystiera ruku, aby prijal škapuliar. Udalosť, ktorá je namaľovaná na obraze sa uskutočnila 16. júla v roku 1251, keď sa Šimonovi Stockovi, generálnemu predstavenému karmelitánskeho rádu, zjavila Panna Mária a podala mu škapuliar so slovami: „Milý syn môj, vezmi tento škapuliar svojho rádu, odznak môjho bratstva pre teba a pre všetkých karmelitánov ako mimoriadne znamenie milosti. Kto v ňom zomrie nezakúsi večný oheň. To je znamenie spásy, ochrana v nebezpečenstve, záruka pokoja a večnej zmluvy.“

Pravý bočný oltár je tiež postavený v barokovom štýle a je zasvätený Čenstochovskej Panne Márii. Postavili ho počas renovácie kostola v roku 1715. Dôvodom pre postavenie tohto oltára s týmto ideovým zameraním bol fakt, že kostol v ktorom bol postavený, je zasvätený svätcovi, ktorý patrí k hlavným patrónom Poľska. Preto je táto jednota zvýraznená aj na tomto bočnom oltári. Okrem obrazu Panny Márie tu znova nachádzame plastiku sv. Vojtecha. Je oblečený v omšovom rúchu, na hlave má mitru, v jednej ruke drží biskupskú palicu a v druhej knihu evanjelia.

Oltár sv. Rozálie je postavený v ranobarokovom slohu. Pochádza z druhej polovice 17. storočia. Jeho súčasťou je obraz sv. Antona Paduánskeho a obraz sv. Rozálie zo začiatku 19. storočia.

V 18. storočí sa v Gaboltove stabilizoval náboženský život v katolíckom duchu. O jeho kvalite a duchu sa dozvedáme predovšetkým z kanonických vizitácií farnosti.

Zo správy gaboltovského farára Mateja Harucha (okolo roku 1750) sa dozvedáme o Bratstve Panny Márie Škapuliarskej. Uvádza sa v nej, že bolo založené pred štyridsiatimi rokmi z

iniciatívy vtedajšieho gaboltovského farára. Hlavnú zásluhu na jeho založení však mali bosí karmelitáni z Krakova. V podkladoch pre oficiálny dokument kánonickej vizitácie farnosti, ktorú vykonal jágerský biskup Karol Eszterházy dňa 11. júla 1775, o Bratstve Panny Márie Škapuliarskej nachádzame poznámku, že bolo založené v roku 1706. Gaboltovskému kostolu boli udelené aj úplné odpustky, ktoré povolil pápež Klement XI. (1700 – 1721). Odpustky sa vzťahovali aj na nečlenov Bratstva Panny Márie Škapuliarskej, ktorí navštívili v deň Panny Márie Karmelskej – 16. júla alebo nasledujúcu nedeľu kostol v Gaboltove a vykonal pobožnosť pred oltárom Panny Márie Škapuliarskej.

V štatútoch Bratstva Panny Márie Škapuliarskej sa uvádza, že jeho predstaveným je gaboltovský farár. Ten má právo prijímať do Bratstva Panny Márie Škapuliarskej nových členov. Táto tradícia sa zachováva až dodnes. Do Bratstva Panny Márie Škapuliarskej sa každoročne prijímajú noví členovia pri

príležitosti púte ku Karmelskej Panne Márii. Púte sa konajú vždy v nasledujúcu sobotu a nedeľu po sviatku Panny Márie Karmelskej, teda po 16. júli. Do Gaboltova z tejto príležitosti prichádza mnoho pútnikov takmer z celého Slovenska, z ktorých mnohí putujú peši.

Gaboltovská púť je najväčšou púťou v Košickej arcidiecéze. Po krátkej exkurzii prichádzame všetci dopredu k hlavnému oltáru na modlitbu posvätného ruženca. Po mod-

litbe ešte spoločné foto (obr. 59) a o 12⁴⁰ s veľkým ĎAKUJEM odchádzame.

Dole kopcom pokračujeme smerom do Bardejova. Prechádzame dedinou Sveržov, Tarnov, Rokyto, Mokroluh a prichádzame do Bardejova. Po malom blúdení a dopytovaní miestnych občanov nachádzame tu správnu a dobre zašitú cestu na kalváriu. Čas 13³⁰. S dekanom farnosti, duchovným otcom Marekom Kreheľom, sme boli dohodnutí, aby sme mu deň predtým zavolali, aby nám vedel zabezpečiť kľúče a všetko ostatné, čo budeme potrebovať na slávenie svätej omši v kostole Povýšenia svätého kríža na Bardejovskej kalvárii. Otec Marcel sa mu snaží dovolať už druhý deň, ale bezvýsledne. Možno je na dovolenke.

Celá krížova cesta je už zarastená v hustom lesnom poraste z náletových drevín (javor, lieska, vrb, agát, brest, hlo, hrab, jaseň, jelša, . . .). Iba na samom vrchu, kde je kostol Povýšenia svätého kríža, ešte nie je všetko zarastené. Pod kostolom je starý cintorín. Možno ten zabránil, aby sa les s náletových drevín dostal až sem. Kostol na kalvárii vidieť pekne z hlavnej cesty. Ak prechádzate Bardejovom od Kapušanoch pri Prešove je po vašej pravej strane. Vrátim sa na začiatok krížovej cesty. Asfaltovou cestou, ktorá už dávno potrebuje údržbu a nový koberec, ideme hore kopcom. Autom je možné prísť iba na začiatok. My pokračujeme ďalej na bicykloch, ale po chvíli aj pre nás je to nebezpečné. Preto radšej schádzame dole z bicykloch a popri nich pokračujeme hore. Jednotlivé zastavenia krížových ciest sú krásne, murované, rovnako veľké, všetky odeté do rovnakého šatu. Sú biele s čiernym lemovaním. Aj na nich, tak ako na ceste, ktorá ide okolo nich, sa podpísal zub času. V každej kaplnke je kríž a oltár. Hľadám informácie aj na internete, aby som vám sprostredkoval viac informácií.

Tu je výsledok - *bardejov.rimkat.sk*: V pôsobivom prostredí strmého kopca neďaleko centra mesta sa rozprestiera pôvabná bardejovská kalvária. Trinásť kaplniek ukrytých v lese okolo serpentínovej cesty završuje dvojvežový kostol sv. Kríža,

postavený v eklektickom historizujúcom slohu. Kostol z diaľky púta výraznou kresbou fasády, ktorá mu dodáva pôsobivý originálny vzhľad.

Pozemok pre kalváriu kúpila Bardejovská rímskokatolícka cirkev dňa 12.11.1858. Výstavba kalvárie začala v roku 1863 zásluhou Eduarda Kaczvinského. Pri jej budovaní bola príkladnou horlivosť a oduševnenosť miestnych obyvateľov. Postavená bola z milodarov, pričom jej výstavby sa bez nároku na mzdu zúčastnili takmer všetci bardejovskí remeselníci, ako aj mnohí ďalší obyvatelia, vrátane nekatolíkov. Po celý čas vynášali na horu tehly a kamene, kopali, fúrikovali, či vykonávali ďalšie

práce. Bohatí i chudobní, mladí i starí, páni i panie so svojimi služobnými. Jednalo sa o mimoriadne vzácny spoločenský úkaz. Kostol sv. Kríža bol dokončený v roku 1868. V jeho interiéri sa nachádza oltár s obrazom Snímania Ježiša z kríža (obr. 60), či pôvodné kalvárske

obrazy. Na chóre je umiestnená pamätná doska tvorcovi a zakladateľovi bardejovskej kalvárie – Eduardovi Kacvinskému. Ten je pochovaný v hrobke pod svätostánkom kostola. Medzi vežami kostola stojí socha archanjela Gabriela. Malebný chrám vytvára nad mestom veľmi peknú scenériu.

V roku 1868 kalváriu dokončili a následne ju v roku 1869 vysvätil košický biskup Ján Perger. Kostol mal vtedy dva zvony odliate vo zvonolejárskej dielni Jána Šmilniaka v Bardejove. Menší Štefan dostal meno po prvom uhorskom kráľovi, väčší Eduard po Eduardovi Kacvinskom. V roku 1904 dostal kostol sv. Kríža ďalší zvon, pomenovaný Anton. Zvony Štefan a Eduard boli v čase prvej svetovej vojny zrekvirované na zbrojárske účely. Pred kostolom sa rozprestiera široký priestor, umelo vytvorený

počas výstavby. Zo strany od mesta je podopretý múrom, v ktorom je vstup do podzemnej kaplnky sv. Márie Magdalény (obr. 61). Vnútri tejto svojho druhu ojedinelej stavebnej pamiatky je umiestnený Boží hrob, ako aj oltár zasvätený Márii Magdaléne. Dnes vyzerá kaplnka veľmi zle. Múry sú skoro celkom pokryté plesňou. Opadaná omietka pokrýva celú podlahu.

Pred kaplnkou sa nachádza cintorín, na ktorom Bardejovčania v minulosti pochovávali významné osobnosti (obr. 62). Ležia tu kňaz a starosta mesta Gejza Žebrácky, uhorský kartograf Jozef Homolka, prírodovedec Kornel Chyzer a mnohí ďalší. Pochovaní sú tu aj stavitelia bardejovskej kalvárie.

Súčasťou diela bola aj výstavba radu kaplniek, symbolizujúcich

14 zastavení krížovej cesty. Zaujímavým faktom je, že kaplniek má bardejovská kalvária iba 13, keďže siedme a ôsme zastavenie je umiestnené v zdvojenej kaplnke (obr. 63). Kaplnky boli postavené z milodarov

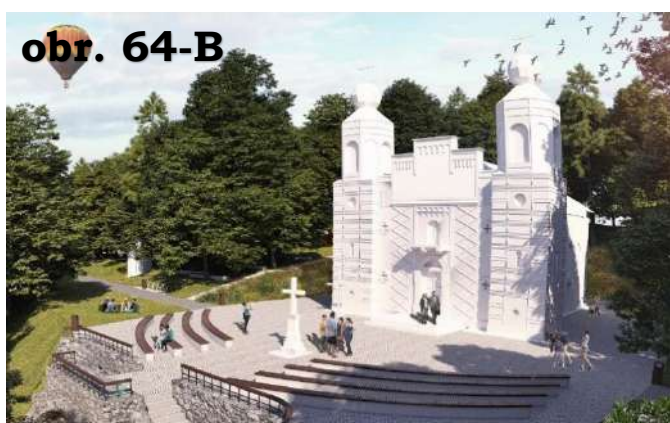
dobrodincov, ktorí vďaka tomu získali právo pochovať svoje rodiny v hrobkách kaplniek.

Do roku 1868 bolo postavené siedme až štrnásť zastavenie. Prvých šesť zastavení pribúdalo postupne až do začiatku 20. storočia. Kaplnky sa kedysi uzatvárali dverami a slúžili sa v nich aj sväté omše. Dnes ich chránia iba mreže, pričom olejomaľby s výjavmi zastavení sa v nich už nenachádzajú.

Po 50 rokoch existencie Kalvárie bolo potrebné prikročiť k veľkej oprave kostola, ktorý bol časom i vojnou veľmi poškodený. Opravy sa ujal farár Gejza Žebrácky a zrealizovaná bola v rokoch 1920 – 1921. Postavila sa nová strecha, kostol sa vymaľoval, pribudol nový oltárny obraz, maľované okná, či mramorový kríž pred kostolom. Okná boli darom jednotlivých rodín v meste. Na opravu bola vyhlásená zbierka, ktorej sa zúčastnili veriaci z množstva farností. Žebrácky rozpracoval aj veľkú akciu medzi vysťahovalcami v Amerike. Zo zbierok amerických rodákov boli v českom Broumave odliate dva nové zvony namiesto chýbajúcich. Ďalšia veľká oprava kostola sa udiala v rokoch 1991 – 1993.

Poloha Kalvárie nie je náhodná. Kedysi bolo možné vidieť kostol z viacerých okolitých dedín. Táto dominantnosť je dnes potlačená rozrastajúcou sa zeleňou. Púte sa tu konajú trikrát v roku, a to v nedele po sviatkoch Nájdenia a Povýšenia sv. Kríža a v nedeľu po spomienke na Máriu Magdalénu.

Na internete som našiel ešte jednu zaujímavosť. V rámci cezhraničnej spolupráce v programe Interreg s poľským mestom Gorlice podpísalo mesto Bardejov zmluvu na Oživenie

a prezentáciu kultúrneho dedičstva s cieľom obnoviť kalváriu. Mesto následne vyhlásilo v apríli 2022 Cenovú ponuku na

Revitalizáciu lesoparku Kalvária v Bardejove. Videl som návrhy (obr. 64 A-C). Sú naozaj veľmi pekné. Ak by to vyšlo, bolo by to

naozaj nádherné spojenie duchovnej a svetskej krásy. Posilniť svoju dušu chodníkom po kalvárii a zároveň si nasýtiť svoje oči pohľadom na krásnu

prírodu.

Po krátkom oddychu na lavičkách pred kostolom (obr. 65) si dávame krátku spoločnú modlitbu. Po nej foto na pamiatku (obr. 66) a o 14¹⁵ schádzame dole, do mesta na obed.

Onedlho sme už v centre a vchádzame do reštaurácie, teda – mysleli sme si, že vchádzame do záhradnej reštaurácie Roland. Tu sme obedovali skoro vždy, keď sme prechádzali mestom Bardejov. Dnes nás namiesto úsmevu obsluhujúceho personálu víta prach, vyschnuté opadané lístie zo stromov a kopa pavučiny. Po reštaurácii ani pamiatka. No nič. Na obed si musíme nájsť inú reštauráciu. Chodíme dookola námestia, až sme konečne našli

Bar Paráda. Tak to na nás aj pôsobilo. Paráda. Konečne sme našli reštauráciu, kde môžeme sedieť vonku na dvore a mať bicykle pod dohľadom našich očí. Obsluhujúci personál nám oznámil, že polievka nie je problém, ale na druhé jedlo budeme čakať asi hodinu. Skúšame to s návrhom, že si dáme všetci to isté. Čas na prípravu jedla ostáva ten istý. Pokus číslo dva – pýtame sa ako dlho by sme čakali, keby sme si dali pizzu. Majú veľa objednávok. Čakali by sme skoro dvojnásobok. Tak si každý vyberá podľa svojej chute. Ja som si dal klasiku. Vyprážený syr, hranolky a tatárska omáčka. Po výbornom neskorom obede o 16²⁰ odchádzame do dediny Hervartov, poslednej zastávky dnešnej cyklopúte.

Vychádzame z Bardejova klasickou hlavnou cestou smerom na Prešov. Tesne za tabuľou, ktorá oznamuje koniec mesta Bardejov odbočujeme doprava smerom na Hervartov. Podľa oznamovacej tabule nás čakajú ešte 4 km. Po 200 metroch zasa odbočujeme doprava. Po jednom kilometri znova odbočujeme. Tentoraz doľava a hore kopcom. Verím, že dnes už posledným. Kopec je pekný, tiahli, pomedzi polia. Necelé dva km do cieľa, po ľavej strane, je vyznačená cesta k lovnému rybníku kaprov. Za tou odbočkou začíname klesať. Konečne sme tu.

Hervartov. Čas 17⁰⁰. Predtým než budem pokračovať, napíšem zopár informácií o tejto dedine z internetu.

Prvá písomná správa o obci je z roku 1406, podľa ktorej sa šľachtici z Perína – Perényiovci súdili o vlastníctvo dedičných majetkov, ku ktorým patril aj Hervartov. Z tohto vyplýva, že obec existovala už pred rokom 1406. Podľa tradície bola založená koncom 11. storočia nemeckými drevorubačmi. To potvrdzuje aj pôvodný názov Her War da – Pán bol tu. V správe o obci sa píše, že prvým šoltýsom bol Herbert a skomolením jeho mena mohol vzniknúť slovenský názov Hervartov.

V 14. a 15. storočí patrila obec Perényiovcom a bola súčasťou majetku Bartošovce. Od konca 15. storočia patrila slobodnému kráľovskému mestu Bardejov. Začiatkom 18. storočia

Bardejovčania zálohovali Hervartov šľachticom Klobušickým, ktorí ho koncom toho istého storočia získali kúpou do svojho vlastníctva.

V minulosti sa obyvatelia obce zaoberali hlavne poľnohospodárstvom, ovčiarstvom, tesárstvom, korytárstvom a šindliarstvom, ktoré sa tu zachovalo až do dnešných čias.

V 17. a 18. storočí bola v chotári obce aj skláraň, ktorá bola v prevádzke až do roku 1912. Existencia sklárne sa odrazila i v symbole najstaršieho zachovaného obecného pečatidla z roku 1787, na ktorom je brúska z tejto sklárne.

V obci sa dodnes zachovalo aj niekoľko sypancov, ktoré boli postavené z dreva začiatkom 20. storočia. Na ich výstavbu sa používalo tenšie drevo, ktoré sa zvýšilo zo stavby rodinného domu. Sypance boli z vnútra z hladkého opracovaného dreva. Zvonku boli oblepené hlinou a strechy boli väčšinou slamené. Sypance slúžili ako sklady na obilie, múku a osobitne v lade (drevená truhlica) boli uložené šaty a spodná bielizeň. Aj v súčasnosti sa využívajú ako skladovacie priestory. Iba obsah sa zmenil.

Dominantou obce je drevený rímsko-katolícky kostolík (obr. 67) zasvätený sv. Františkovi z Asissi, ktorý bol postavený v druhej polovici 15. storočia, ale o tom budem písať neskôr.

Vrátim sa do prítomnosti.

Podľa dohody ideme na obecný úrad. Tu už nás čaká manželka pána starostu, p. Mackaničová, ktorá je zároveň sprievodkyňou a lektorkou v drevenom kostolíku. Oznam, že prídeme a budeme s nimi spolu sláviť svätú omšu, už vyhlásili v obecnom rozhlase. Sprevádza nás po obci a ukazuje nám kde budeme spať.

Vzhľadom na miestnu kapacitu ubytovacích zariadení, máme ubytovanie rozdelené na dve časti. Jedna skupina spí v súkromnom Penzióne Čergov a druhá v obecnej budove TIC (Turistické informačné centrum) = Penzión Francesco, ktorá je hneď pri drevenom kostolíku. Ani sa nezobliekame, ostávame v cyklistických dresoch. Skladáme veci a ideme sa pripraviť na slávenie svätej omše. Otec Marcel sa postavil do kúta malého parku obkolesujúceho tento malý drevený kostolík, aby vyslúžil sviatosť zmierenia pre tých, ktorí to potrebujú. Veľká časť miestnych využila túto možnosť a tak sa začiatok svätej omše posunul o 15 minút. Nám je to už jedno kedy bude začiatok. Tu sme dnes na konečnej a nikam sa neponáhľame. Čas nás už nesúri. Naša Zuzka si sadá za drevený organ a postupne sa s ním zoznamuje. My si rozdeľujeme služby lektorov a Majo sa ujal služby miništranta. Tak máme všetko rozdelené a môžeme začať.

Prv než začneme, v krátkosti vám opíšem tento drevený kostolík zasvätený sv. Františkovi z Asissi. Z vonku vyzeral obdobne ako gréckokatolícke drevené chrámy. Zvnútra je ale úplne iný. Pri vstupe vás ohúria nástenné maľby, ktoré sú všade. Na všetkých stenách a aj na strope. Ako keby ste si otvorili obrázkovú bibliu. Rozdiel je akurát v tom, že ak ste tu, tak ako ja teraz, nečítate ju, ale ste jej súčasťou. Áno. Je to zvláštny pocit. Pozerám na tie maľby, ktoré majú niekoľko storočí. Sú tak vzdialené a predsa tak veľmi blízko pri mne. Tieto pocity sa ťažko opisujú. To treba zažiť. Teraz sa všetci stíšime. Začíname sláviť svätú omšu.

S veriacimi tejto dediny sme vytvorili milé spoločenstvo bratov a sestier. Ako keby sme neboli ani cudzí. Veď sme predsa všetci zjednotení v Kristovi.

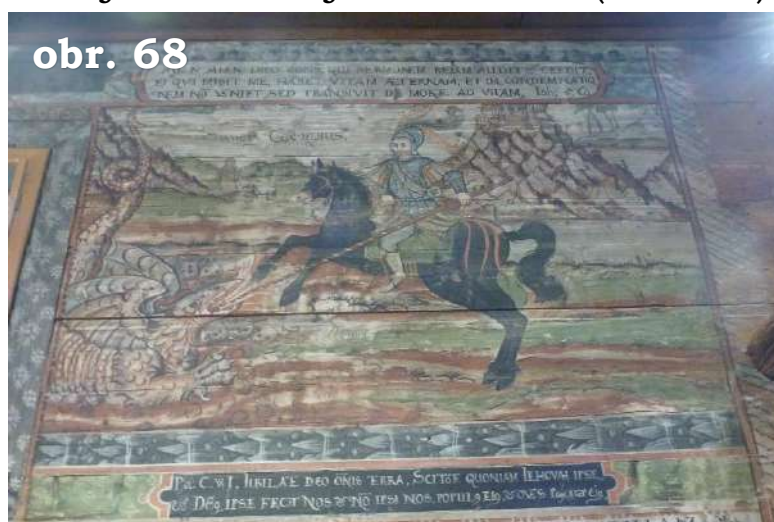
Po svätej omši sa ujíma slova p. Mackaničová a rozpráva nám o histórii tohto vzácneho dreveného kostolíka.

Bol postavený v druhej polovici 15. storočia. Jeho architektúra sa zachovala takmer neporušená. Je zhotovený z tisového dreva a z červeného smreka, pokrytý drevenými šindľami z červeného

smreku a jedle. Ide o najstarší a jeden z najzachovalejších drevených kostolíkov na Slovensku. Kostolík je ohradený kamenným múrikom s pilastrami, ktorý v návštevníkoch budí dojem malej pevnosti. Sakrálna stavba sa skladá z polygonálnej svätyne, lode, sakristie a podvežia, ktorého úpravou vznikol babinec. Súčasťou kostola je aj veža – zvonica. Steny lode kostolíka sú vyzdobené maľbami Andreja Hafčíka z roku 1665 a sú komentované citátmi zo Svätého Písma písané v latinčine. Obnovené a doplnené boli v roku 1803 bardejovským maliarom Jánom Mirejovským. K najcennejším častiam interiéru patrí nepochybne gotický krídlový oltár z rokov 1460 – 1470 a obrazy ako napr. Posledná večera z roku 1653 alebo nástenná maľba boja sv. Juraja s drakom z roku 1655. Podlaha je vyrobená z nepravidelných kamenných tabúľ. Veža je v tvare pyramídy ukončená zvonnicou a krížom. Vo zvonici je zvon z roku 1735 a aj dnes sa zvoní ručne.

V 70. rokoch minulého storočia boli po reštaurovaní obnovené pôvodné nástenné maľby z roku 1655 a 1805, dodnes patriace spolu s gotickými tabuľovými obrazmi k najcennejším častiam chrámového interiéru. Na pravej strane kostola sú namaľované výjavy zo Svätého Písma – Pokušenie v raji – Adam, Eva, strom, had a jablko. Vedľa je obraz boja sv. Juraja s drakom (obr. 68).

Pod nimi je Podobenstvo o múdrych a nemúdrych Pannách a vedľa je obraz, ktorý znázorňuje žiadosť tela, dychtivosť oči, láska k plodu, pýchu života a ľudskú rozvážnosť. Pri všetkých týchto výjavoch sú aj úryvky zo Svätého Písma písané v latinčine. Vedľa, na pravej strane, pred presbytériom,

obr. 68

sú sochy Božského Srdca Ježišovho

obr. 69

a Nepoškvrneného Srdca Panny Márie. Nad presbytériom je drevený hranol, v strede ktorého je nakreslená lebka, čo znázorňuje vrch Golgotu (Kalváriu). Na ňom (na hranole) je kríž, na ktorom je ukrižovaný náš Pán Ježiš Kristus. Po jeho pravici stojí Nebeská Matka Panna Mária a po ľavici sv. Ján (obr. 69).

V presbytériu a celému kostolu dominuje hlavný oltár sv. Kataríny, Panny Márie a sv. Barbory, ktorý bol zrekonštruovaný v druhej polovici 90. rokov. Na hlavnom oltári z roku 1460 – 1470 je v strede Panna Mária a po stranách sú – naľavo sv. Barbora a napravo sv. Katarína Alexandrijská. V súčasnosti je oltár bez sôch (obr. 70). Tie zobrali na rekonštrukciu.

Pred prvou svetovou vojnou boli z kostola odvezené do Budapešti dve gotické krídla, krídlový oltár z roku 1514 a drevený skriňový bohostánok. Gotický krídlový oltár z roku 1524 je deponovaný v šarišskom múzeu na radnici v Bardejove. V presbytériu na pravej strane je neúplný krídlový oltár. Má iba stredný obraz, na ktorom je (to je iba môj výklad) v strede Panna Mária s malým dieťaťom Ježišom na rukách. Ostatné dve Panny neviem identifikovať, ale tá, čo stojí napravo má v rukách žezlo a tá naľavo vežu kostola. Bočné krídla sú prázdne. To sú

obr. 70

obr. 71

pravdepodobne tie, ktoré zobrali pred prvou svetovou vojnou do Budapešti (obr. 71).

Na opačnej strane presbytéria je obraz Poslednej večere. Pod ním je neskorogotický obraz sv. Františka z Assisi, sv. Krištofa a sv. Kataríny Sienskej z konca 15. a začiatku 16. storočia. Pred presbytériom, po jeho ľavej strane je drevený bohostánok (tabernákulum). Nad ním je na stene namaľovaný sv. Pavol. Ďalej je na zemi položená drevená krstiteľnica z roku 1614.

Nasleduje obraz sv. Františka z Asissi. Za ním je drevorezba zmŕtvychvstalého Pána, ktorý má po ľavej strane sochu sv. Fabiána pápeža a po pravej strane sochu sv. Sebastiána. Na konci je drevorezba Betlehemu s troma kráľmi.

Pod chórom, v časti zvanej babinec, sú obrazy krížovej cesty (obr.

72) a na strope Madona s dieťaťom Ježiš, sv. František z Asissi a Pán Ježiš ako dobrý pastier. Na ľavej stene je obraz Matky ustavičnej pomoci a pri nej sochy

obr. 72

sv. Antona Paduánskeho a Pieta – Sedembolestná Panna s umučeným Pánom Ježišom v lone. Oproti je vchod do kostolíka. Babinec od hlavnej lode kostolíka oddeľujú dvojkřídlové dvere. Od 7. júla 2008 je tento drevený kostolík zaradený do zoznamu kultúrnych pamiatok UNESCO.

obr. 73

Nakoniec ako vždy – spoločné foto (obr. 73) a s veľkým ĎAKUJEME odchádzame každý na svoju ubytovňu.

Sprcha, čisté šaty a my, čo

bývame v Penzióne Francesco sa presúvame do Penziónu Čergov na spoločnú večeru. Je 21⁰⁰. Naša posledná večera na tohtoročnej cyklopúti (obr. 74).

Po nej sa ešte nikomu nechce ísť spať. Čakáme ešte na sprievodné vozidlo. O. Marcel, kvôli povinnostiam na prvý piatok, nás po svätej omši musí opustiť.

obr. 74

Spolu s ním odchádza aj naša Zuzka. Namiesto o. Marcela, by mal prísť so sprievodným vozidlom Marek Zahorák. Je 22⁰⁰ a my, čo bývame hore, odchádzame. Mareka sme sa nedočkali. Aj ten mal doma neodkladné záležitosti a tak do Hervartova prišiel až po pol dvanástej večer. Pred tým než sa uložím do postele krátka bilancia dnešného dňa. Prešli sme 62,79 km s priemernou rýchlosťou 16,9 km/hod., s čistým časom na bicykli 3 hodiny a 43 minút. Nastúpali sme 633 metrov. Ešte večerná modlitba, tabletky a ide sa spať. Dobrú noc. Zajtra nás čaká posledný deň cyklopúte.

Posledný deň na bicykloch - piatok 7. 7. 2023 - deň šiesty

Dnes je posledný deň tohtoročnej cyklopúti. Obetujeme ho „Za oslobodenie od závislosti“. Schádzame sa všetci v Penzióne Čergov, kde o 8³⁰ máme raňajky. Na raňajky nám Mária Anna s

obr. 75

pomocou chlapcov nacheystali zeleninu, varené vajíčka, bryndzovú pomazánku a chlieb (obr. 75).

Spolu s nami boli v Penzióne

Čergov ubytované aj dve dievčatá. Slovenka a jej priateľka z Anglicka, ktoré tu boli ako pešie turistky spoznávať krásy nášho malého malebného Slovenska. Ponúkli sme im bryndzovú pomazánku. Angličanka vôbec nevedela, čo je bryndza, ale pomazánka jej veľmi chutila.

Po raňajkách sa zase rozchádzame na ubytovne. Zbaliť veci, prezliecť, naložiť veci do auta, rozlúčiť sa a odchod domov (obr. 76). Čas 10⁰⁰. Hore kopcom opúšťame

obr. 76

dedinu. Za chvíľu sa to zmení a ideme už dole kopcom. Na prvej križovatke odbočujeme doprava, smerom na Kľušovskú Zábavu. Za železničným podjazdom znova odbočujeme doprava, smerom na Hertník. A ideme zase hore kopcom. Stúpanie končí spolu s ukončením dediny Kľušovská Zábava. Teraz ideme ako keby po vrchole kopca. Za chvíľu znova ideme dole kopcom. Cesta je pekná. Bez áut. Sem tam nejaké prejde, ale predpokladám, že to

sú iba miestni. Môžem ich spočítať na prstoch jednej ruky. Za odbočkou na dedinu Šiba nasleduje stúpanie. Pekné, tiahle. Vidím až na jeho koniec. Cesta sa tu vlní ako keby had prechádzal pomedzi polia. Cesta dole je skoro taká istá ako bola tá smerom hore. Zhruba po 2,5 km vchádzame do dediny Hertník. Okolo Pánskej záhrady opúšťame dole kopcom túto dedinu. Zasa sa nám cesta ukazuje ako jeden veľký had. Sem tam kúsok hore kopcom, ale ten v tej rýchlosti cestou dole kopcom, len preletíme. Tak sme preleteli aj cez Fričkovce. Stále ideme dole kopcom. Osikov. Ideme stále dole kopcom. Na konci dediny malé stúpanie, ale zasa klesanie. Paráda. Vaniškovce. Takto cestou dole kopcom prichádzame až do Raslavíc. Dole kopcom sme išli viac ako 12 km. V centre dediny sa čakáme (obr.

obr. 77

77), aby sme sa po zjazde dali všetci dokopy a pokračovali ďalej spolu. Nevieť kto, koľko šiel, ale ja som mal na tachometri dole

kopcom 80,4 km/hod. Povieť vám, nebolo mi všetko jedno. Stačí malé zaváhanie a v tej rýchlosti . . . Radšej si ani nepredstavujem následky pádu.

Konečne už sme všetci spolu. Vchádzame na hlavnú cestu. Tu je riadny ruch. Prešli sme po nej iba 300 metrov a odbočujeme doľava. Maximálne, ako je to možné, vyhýbame sa hlavným ťahom a stretom s veľkým počtom áut. Ideme smerom na Giraltovce. Dedinu Raslavice opúšťame hore tiahlym dlhým kopcom. Má skoro jeden a pol kilometra. Po dvoch kilometroch dole kopcom prichádzame do dediny Lopúchov. V polovici dediny začína kopec, ktorý na konci dediny končí. Ideme zase dole kopcom. Nasleduje dedina Stulaňany. Po opustení tejto dediny

pokračujeme ďalej dole kopcom. Ale iba chvíľu. Nasleduje jeden a pol kilometrová cesta hore. Dole krátkym, ale pekným kopcom ideme do dediny Želmanovce. Cesta dole pokračuje ďalej. Po dlhšej dobe prechádzame dedinou po rovine. Bez kopcov. Až za dedinou začíname stúpať. Stúpame až do dediny Kuková. Dedina je postavená na miernom kopci, čomu je prispôsobená aj cesta. Stále ideme hore miernym kopcom. Prichádzame na križovatku hlavného ťahu Svidník, Giraltovce, Lipníky. Odtiaľ ideme už po rovine. Až do Giraltoviec, do reštaurácie Skalný Orol. Čas 11⁴³. Doteraz sme prešli 38,76 km s priemernou rýchlosťou 23,8 km/hod. za 1 hodinu a 38 minút. Teplota pre nás je ideálna – 24,1°C. Tu si dáme obed. Všetci si dávame cesnakovú polievku (obr. 78). V druhom jedle sa už trochu rozchádzame, ale všetci si dávame bezmäsité jedlo.

O 13⁰⁰ odchádzame. Ideme smerom na Hanušovce nad Topľou. Túto trasu sme absolvovali už niekoľko krát z jednej aj druhej strany. Dnešná cesta má oproti predchádzajúcim pozitívnu zmenu. Na viacerých úsekoch je nový asfalt. Ide sa parádne. Do Hanušoviec nad Topľou nezabočujeme. Pokračujeme ďalej rovno až do dediny Matiaška. Tu je chrám gréckokatolíckej cirkvi, v ktorej nám Majo Baran vybavil modlitbu posvätného ruženca. Prichádza pani kostolníčka, ktorá býva oproti chrámu, takže nás dobre videla kedy sme prišli. Otvára nám chrám a my vchádzame dnu. Chrám je skromný a jednoduchý, ale veľmi, veľmi pekný. Usádzame sa postupne do lavíc a začíname sa modliť bolestný ruženec. Po modlitbe ešte malá exkurzia očí po chráme, spoločná fotografia (obr. 79), veľké

obr. 79

ĎAKUJEM pani ko-
stolníčke a o 14²⁰
odchádzame. Ďalšia
zastávka, ktorá nás
čaká, je na rekreačnej
oblasti Domaša Dobrá
v Reštaurácii Sofia. Až
do dediny Detrik
ideme hore kopcom.
Odtiaľ zjazdujeme až
na Dobrú.

Čas 14⁵⁵. Obsadzujeme aj s bicyklami voľné miesta na terase. Dávame si nealko a koláčik. Čaká nás cesta hore kopcom, tak potrebujeme jedno, aj druhé. Tekutiny aj cukre.

Za sebou už máme 68,44 km. Priemerná rýchlosť sa nám

mierne zvýšila na 24,9 km/hod. Naopak teplota nám trochu klesla. Je 22,9°C. Po chvíli, o 15³⁰, odchádzame. Prešli sme iba kúsok a Paľo Junior má poruchu na

obr. 80

bicykli. Zasekla sa mu reťaz a to tak, že bez náradia sa nepohneme. Voláme k sebe naspäť sprievodné vozidlo, ktoré dnes riadi Marek Záhorák a Rado sa púšťa do opravy (obr. 80). Jediná možnosť ako uvoľniť reťaz je rozobrať úplne strednú osku, kde sú pedále. Chvála Bohu! Po dvadsiatich minútach je bicykel opravený a my pokračujeme na ceste domov. Za uvítacieho zvonenia našich zvonov, prichádzame o 16⁵⁵ pred náš farský kostol, kostol Fatimskej Panny Márie. Tu už nás víta náš duchovný otec Marcel. Po krátkej modlitbe pred oltárom, ešte spoločná fotografia (obr. 81) a presúvame sa na dvor

Hrubovských, aby sme vyložili všetky veci zo sprievodného vozidla. Kým chlapci vyložia auto, krátka bilancia. Dnes sme prešli 93,62 km s priemer- nou rýchlosťou 25,7 km/hod. a s čistým ča- som na bicykli 3 hodiny a 45 mi- nút. Dnes sme nastúpali 806 metrov. Sedíme na dvore a ne-

chce sa nám rozísť. Dojedáme, čo ešte zostalo a rozprávame sa kedy sa zase uvidíme v takej zostave a kam by sme mohli ísť na budúci rok.

Už to končí

Všetko raz končí. Aj naša cyklopúť. Hovoríme si veci, čo a koho najviac oslovilo na tohtoročnej cyklopúti (obr. 82). Skoro všetci sme sa zhodli na Poľsku.

Na Muszyne, Biblickej záhrade, rekreačne-turisticko-oddychovej zóne, ktorú vytvorili v zátoke rieky Poprad ale hlavne

obr. 82

cyklochodníky, ktoré u nás tak chýbajú. Možno keby boli, viac ľudí by využívali svoje bicykle. Možno aj my (na Slovensku) raz budeme mať. Postupne na dvor

Hrubovských prichádzajú rodinní príslušníci chlapcov a odvádzajú si svojich domov. Dvor sa pomaly vyprázdňuje.

Každá cyklopúť je veľmi náročná. Na fyzické sily, psychiku. Bez Vašej podpory by sme to nezvládli. Bez Vašich modlitieb, bez sponzorov. Pre mňa bola zvlášť náročná.

Tesne pred odchodom mi vytrhli zub. Opuchli a boleli ma celé ďasná, k tomu sa pridružila bolesť hlavy, od stredy kašiel a od štvrtka som bol bez hlasu. Celú cyklopúť som bol na tabletkách od bolesti. Bol som slabý, unavený, ale nevzdával som to. Držali ma Vaše modlitby. Až doma som zaľahol do postele a doliečil sa.

Počas tohtoročnej cyklopúte sme za šesť dní prešli spolu 485,85 km s priemernou rýchlosťou 18,5 km/hod. a nastúpali sme 4989 metrov. Celkovo sme sedeli na bicykli 25 hodím a 34 minút.

Aj tohtoročná cyklopúť bola zaujímavá na príchody a odchody členov cykloklubu. Prvý deň sme vyrazili dvanásť cyklisti. No do

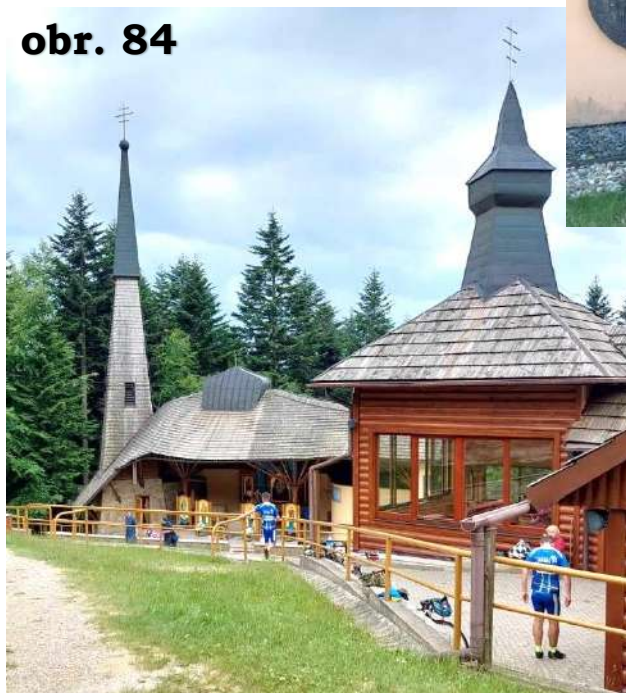
Košíc sme došli už iba štyria. Ostatní sa od nás odpojili kvôli zdravotným, pracovným alebo rodinným problémom. Jedni v Dargove a druhí v Bidovciach. V Obišovciach sa k nám pripojil Majo a tak večer do Prešova prichádzame už piati. V tejto zostave pokračujeme druhý aj tretí deň. Večer tretieho dňa sa k nám pripájajú ďalší štyria cyklisti. Piaty deň poobede sme už desiati, ale večer sa to zase zmenilo. Jeden cyklista nás opustil. V tejto deväťčlennej skupine cyklistov sme už dokončili našu cyklopúť.

Navštívili sme našich severných susedov, Poľsko – mesto Muszyna s Biblickou záhradou. Na Slovensku sme prešli dva kraje, štyri regióny, jedenásť miest a navštívili sme deväť pútnických miest – Košice - kalvária, Obišovce – pútnicky kostol Ružencovej Panny Márie, Vyšná Šebastová – Ružencová záhrada (obr. 83), Smižany – diecézna svätyňa Božieho Milosrdenstva, Litmanová – hora Zvir (obr. 84), Muszyna – Biblická

obr. 83

obr. 84

záhrada, Gaboltov – diecézna svätyňa (obr. 85), Bardejov –

obr. 85

Obr. 86

kalvária, Hervartov – drevený kostolík zasvätený sv. Františkovi z Asissi (obr. 86). Okrem toho sme mali aj sväté omše v gréckokatolíckej seminárnej kaplnke Najsvätejšej Trojici, v kaplnke v Dome pútnika CBM v Smi-

žanoch (obr. 87), v gréckokatolíckom chráme Svätej prepodobnej Paraskevvy v Orlove a v drevenom kostolíku v Hervartove. V posledný deň cyklopúte sme navštívili gréckokatolícky chrám sv. Demetera (obr.

obr. 87

obr. 88

88) v dedine Matiaška na modlitbu posvätného ruženca.

Tohtoročnej cyklopúte sa zúčastnili:

v sprievodnom vozidle otec Marcel a Zuzka Hrubovská, ktorých na

posledný deň púte vystriedal Marek Zahorák.

Na bicykloch túto púť prešli:

Janík Hrubovský, Paľo Popaďák Junior, Pavol Fincický, Majo Baran, Paľo Jakubek, Paľo Popaďák Senior, Rado Bača, Anna

Mária Kočišová, Matúš Fiaský, Fero Baník, Marek Zahorák,
Jakub Hrubovský a Peter Tóth

Cyklopúť 2023 skončila. Už teraz sa tešíme na budúcoročnú
cyklopúť 2024.

Nech Boh žehná našu farnosť!

Peter Tóth

otec Marcel

Zuzka Hrubovská

Marek Zahorák

Janík Hrubovský

Paľo Popaďák Junior

Pavol Fincický

Majo Baran

Paľo Jakubek

Paľo Popaďák Senior

Rado Bača

Anna Mária Kočišová

Matúš Fiaský

Fero Baník

Marek Zahorák

Jakub Hrubovský

Peter Tóth

